

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 6

SAYI : 72

ARALIK 1967

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtı ve TSE	3
1968 yılı programında Standard konusu	5
TSE Haberleri	7-10
İftar	11
Mahalli ISO Komitelerine duyulan ihtiyaç	13
İçten yanmalı motor soğutma sistemleri için lastik hortumlar standardı	14-15
Süperfosfat Standardı	16-17
Irak Standardları Enstitüsü	19
Standard Dünyasından haberler	20-21
Standardlar ve tüketici birlikleri	23
Sanayi Bakanlığı elemanları için düzenlenen seminerde ortaya çıkan hususlar	25
Summary of contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Aralık 1967 tarihinde basılmıştır.

STANDARD

*Sayın Okurlarının
Yeni Yılına
ve Şeker Bayramını
Kutlar*

BU SAYIMIZ

Haziran 1967 tarihinde Moskova'da yapılan ISO Genel Kurul toplantısında üç yıl için Başkanlığa seçilen Faruk A. Sünter, Cenevre'de yapılan bir törenle görevi Sir Jehangir Ghandy'den devralmıştır. Bu devir töreni ile ilgili haberimizi iç sayfalarımızda bulacaksınız. Görevi devir alma münasebetiyle, Başbakanlık Müsteşarı Sayın Munis Faik Ozansoy, Türkiye İktisat Gazetesi'nin 28.12.1967 tarih ve 763 sayılı nüshasında bir makale yayınlamıştır. Bu güzel ve ilinç yazıyı da üçüncü sayfamıza aynen almış bulunuyoruz. STANDARD, Uluslararası görevde Faruk A. Sünter'e başarılar diler.

Bu sayımızda, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının 1968 yılı programındaki standard konularını belirten bir yazı da yer almıştır. Ayrıca, Sanayi Bakanlığı elemanları için düzenlenen seminer sonuçlarını inceleyen bir yazı da iç sayfalarımızdadır.

Teknik Kurul ay içinde iki kez toplanarak 9 standard tasarısını kabul etmiştir.

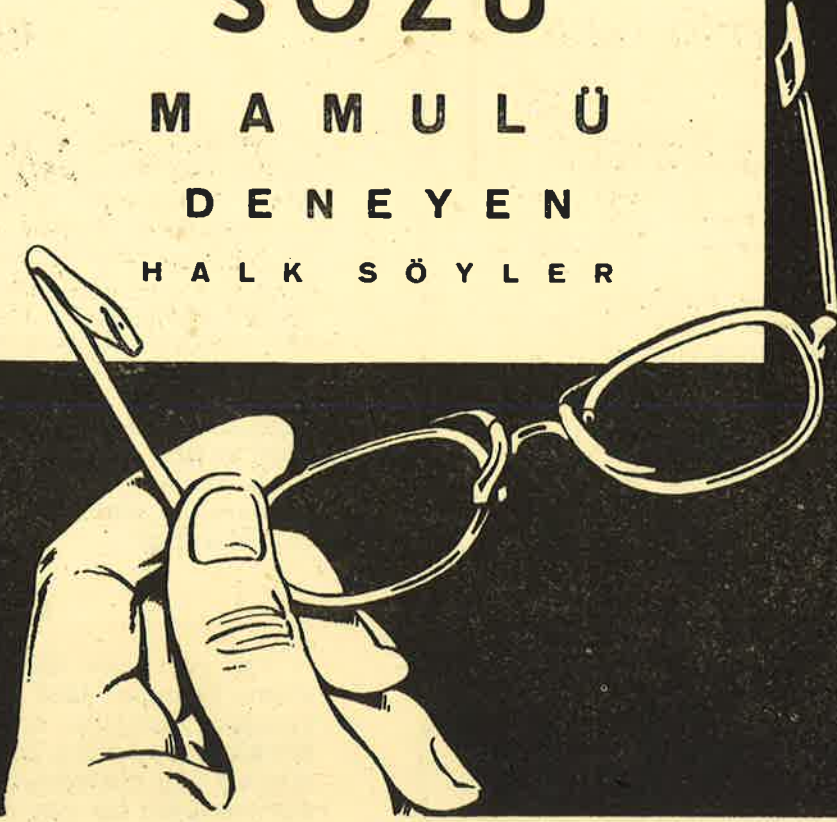

TSE markasının kullanılması ile ilgili ikinci anlaşma ay içinde Surtel firması ile imzalanmıştır.

STANDARD

S ON SÖZÜ

M A M U L Ü
D E N E Y E N
H A L K S Ö Y L E R

Arçelik piyasada mevcut on beşe yakın markanın toplamından fazla satılan tek markadır

 ARÇELİK

Hergün dünden ilerde

MİLLETLERARASI STANDARDİZASYON TEŞKİLÂTI VE TSE (*)

Munis Faik OZANSOY

Bütün dünyada standardizasyon uygulaması çok eski tarihlere kadar uzanır. Osmanlılardan kalan bazı belgelerden, ülkemizde de standart anlayışının ve uygulamasının eski olduğu tesbit edilmektedir. Ancak, standardın faydaları ve seri halde imalâta yönelen sanayi için önemi daha çok çağımızda anlaşılmıştır. Böylece bilinçli bir standartlaştırmaya yönelik başlamıştır. Bu yöneliş sonunda milletler seviyesinde kuruluşların faydası fikri benimsenmiş, ya firmalar biraraya gelerek ya da Hükümetler bu yolda çalışmayı gerekli bularak standart yapma ve yapılan standartları uygulama alanında ilk kuruluşların temellerini atmışlardır.

Sanayileşmiş ülkelerde başlayan bu hareket genişleyip yerleştikten sonra, milletlerarası birleşmelerin gerekliliği tezi tartışılmıştır. Millî kuruluşlar arasında başlayan ilk fikir yoklamaları uygun bir ortam yaratmış ve bu suretle International Standardization Association (1923) kurulmuştur. Az üye ile kurulan bu teşkilât, İkinci Dünya Savaşına kadar olumlu çalışmalar yapmış, savaş sırasında ise bunlara ara vermek zorunda kalmıştı. Savaş b'tip yaralar sarılmaya başlanınca milletlerarası alandaki standart çalışmaları da ele alınmış, önceki tecrübelerden yararlanılarak yeni bir teşkilât kurulması uygun görülmüştür. Millî kurumların birliği olan bugünkü International Standardization Organization (ISO) böylece 1946 yılında faaliyete geçmiştir. Üyeler'in sayısı bugün 56 olan bu teşkilâtın bir Konseyi, bir de Başkanı vardır. Konsey ve Başkan, üç yılda bir toplanan Genel Kurul tarafından üç yıl için seçilir.

Türkiye'de standartları yapmaktaki görevli olan TSE de ISO'nun üyesidir. Bilindiği gibi, TSE 1954 yılında, 5590 sayılı Kanunun 62 nci maddesine göre kurulmuştur. Ülkemizde standart çalışmaları hayli eski olduğu halde, konunun çağımız anlayışı içinde yeniden ele alınması uygun bulunmuş ve Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'ndan istenen uzmanın memleketimizde yaptığı incelemeler sonunda verdiği rapordaki tavsiyelere göre ilk standart yapma teşkilâtı Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde kurulmuştur. Sonradan çıkan 132 sayılı Kanun ile bu teşkilât bağımsız bir kurum haline getirilmiştir.

Odalar ve Borsalar Birliği'nin o zamanki Genel Sekreteri Faruk A. Sünter'in başkanlığında olumlu çalışmalar yapan TSE, 1955 yılında ISO'ya üye kabul edilmiş, böylece milletlerarası çalışmalara katılmıştır. Bu çalışmaların olumlu sonuçlar verdiği zamanla görülmüş TSE 1963 . 1965 dönemi için Konsey üyeliğine seçilmiştir. Bu dönemde Konsey üyesi, bundan sonraki yıllarda ISO'

nun STACO ve DEVCO gibi önemli komisyonlarında üye olarak yer alan TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter'in bilgili çalışmaları ve yapıcı katkıları görülmüştür.

1967 yılının Haziran ayında Moskova'da yapılan Genel Kurul toplantısı, ülkemiz yönünden tarihi bir değer taşır. Bu toplantıda, Faruk A. Sünter ISO Başkanlığına seçilmiştir. Sünter, bu teşkilâtın sekizinci başkanı olmaktadır. Teşkilâtın Başkanlığını bugüne kadar ABD, Fransa, İsveç, İngiltere, Finlandiya, Rusya ve Hindistan temsilcileri yapmıştır. Görülüyor ki, şimdiye kadar hep büyük ülkelerin veya sanayide ilerlemiş milletlerin temsilcileri Başkanlık görevine getirilmiştir. ISO'nun 12 yıllık üyesi olan TSE Başkanı'nun seçilmesi, bu arada daha önceki üç yıllık Konsey üyeliği de gözönünde tutulursa, gerçekten büyük bir başarı sayılmalıdır. Bu başarıda, memleketimizin milletlerarası çalışmalara verdiği önemin ve bunlara içten bir inanışla katılmasının tesiri olduğu kadar Faruk A. Sünter'in standartlar konusunda yabancı meslektaşlarından hiçbir suretle geri olmayan ve hattâ ihtisas derecesine varan derin vukufunun ve daha önce katıldığı milletlerarası toplantılarda gösterdiği üstün temsil ve müzakere vasıflarının büyük etkisinin olduğunu da unutmamak lâzım gelir. Şimdiye kadar hiçbir Türkün böyle milletlerarası ekonomik ve aynı zamanda teknik bir Teşkilât Başkanlığına seçilmemiş olmasını da hatırdan çıkarmamalıyız.

Başkanlık üç yıl içindir ve bir defa seçilen ülkenin bir daha seçilmemesi kuralı da vardır. Buna göre, ülkemize bir sonraki şansın ne zaman geleceği de belli değildir.

Faruk A. Sünter, 1.1.1968 tarihinde başlamak üzere, görevi Başkan Sir Jehangir Ghandy'den devralmıştır. Sir Ghandy, görev devri sırasında şunları söylemiştir : «Birkaç gün sonra, üç yıl için bu ağır ve şerefli görevi siz yükleniyorsunuz. ISO topluluğu sizden çok şey bekliyor. Özellikle Moskova'da kararlaştırılan işler arasında, kalkınmakta olan ülkelerin sorunları ve onlara yapılacak yardımlar en önemli yeri tutmaktadır. Sizin, gelişmekte olan bir ülkenin, gelişmiş memleket kültürünü almış bir evlâdı olarak, bu dâvayı en iyi şekilde ele alıp yürüteceğinizden eminim.»

Faruk A. Sünter'i bu milletlerarası şerefli görevi için tebrik ederken, onun ISO Başkanı sıfatıyla yalnız Türkiye'nin değil, fakat bu toplulukta üye olan bütün dünya milletlerinin standart çalışmalarına yeni ışıklar getirecek başarılar kazanacağı inancını da ifade etmek isterim.

(*)Bu makale, Türkiye İktisat Gazetesi'nin 28 Aralık 1967 tarihli nüshasından iktibas olunmuştur.

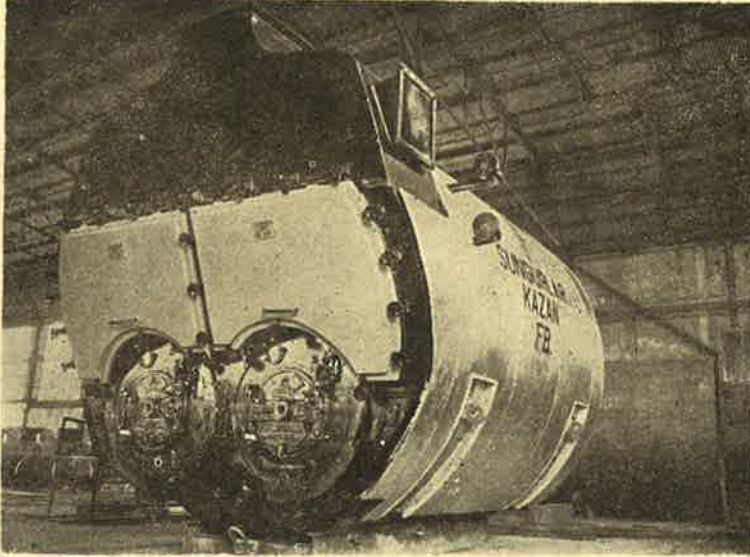
IDEAL STANDARD SUNGURLAR

ISI SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

**L & C
STEINMÜLLER**

SARCO

ISI TEKNİĞİNDE EN ÖNDE...

Merkez Bürosu

Boğazkesen C. 63 - SUNGURLAR HAN - Tophane - İstanbul Tel: 49 45 20 - 44 28 08

Fabrika : Kemerburgaz C. Çobançeşme Mevkii
Silâhtar - İstanbul Tel.: 21 19 54

Ankara : Atatürk Bulvarı - Kınacı Apt. 107/4
Yenişehir - Ankara Tel.: 12 80 34

İzmir : Tel.: 37762

İKİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLÂNI

1968 YILI PROGRAMINDA STANDARD KONUSU

«Kanunla Mecburî Kılınan Türk Standardlarının kontrolü için gerekli düzenin kurulamamış olması, standardlaştırmadan beklenen sonuca ulaşılamaması, üreticiler arasında haksız rekabetin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır»

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı 21 Ağustos 1967 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmış ve Plân'da yer alan standard konularına değinen yazımız da STANDARD'ın 69 uncu sayısında (bak: s. 25, 28) çıkmıştı. O yazımızda, «Kalkınma Plânının Uygulanması Esaslarına Dair Kanun» üzerinde de durmuştuk. Aşağıda görüleceği üzere, 1968 Yılı Programı'nda kontrol ile ilgili hususlar da geniş olarak yer almıştır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı 1968 Yılı Programı, 12 Aralık 1967 tarih ve 12774 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Programın başında 75 maddelik uygulama esaslarını gösteren b'ir karar da bulunmaktadır. Programda Standard konusuna geniş yer verilmiştir.

«Özel Sektörün Teşviki Politikası» ile ilgili ve «Türk Standardları Uygulanması ve Kalite Kontrolü» başlıklı 10 uncu maddede şu hususlar öngörülmüştür.

«132 sayılı Kanuna göre hazırlanan ve aynı kanunla mecburî kılınan Türk Standardlarının kontrolü için gerekli düzenin kurulamamış olması, standardlaştırmadan beklenen sonuca ulaşılamaması üreticiler arasında haksız rekabetin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

«Özellikle ihraç konusu olan ürünlerin standardlarının en kısa zamanda tesbiti ve mecburî uygulamaya geçilmesi zorunlu görülmektedir.

«Yurt içi pazarlarda tüketicinin kalite konusundaki bilgi yetersizliğinin istismar edilmemesi, ihraç mallarımızın kalitesinin yükseltilmesi amacıyla, kalite kontrol sistemine geçiş yolunda, ilk plânda standard mallarda TSE işaretinin kullanılması için gerekli imkânlar sağlanacaktır.

«933 sayılı Kanun standard ve kalite kontrolü konularında tatbiki geliştirici tedbirlerle ilgili olarak Bakanlar Kurulunu yetkili kılmıştır.

«Mecburî standardları uygulamak ve ihtiyarî olanların uygulanmasını teşvik etmek; standard mal üretimine ve sanayide rasyonel iş düzenine elverişli ortam yaratmak ve bu konularda yardımcı olmak;

dış rekabet karşısında sanayimizi standardlar yoluyla desteklemek ve üreticiler arasında haksız rekabeti önlemek amacıyla, kamu kuruluşlarıyla standardla ilgili meslekî kuruluşların ortak çalışma ve gözetimi altında bir (Standard Kontrol Komitesi) kurulacaktır.

«132 sayılı Kanun hükümlerine göre hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca mecburî kılınan Türk Standardlarının kontrolü için ilgili bakanlıkların kontrol teşkilatları personel yönünden takviye edilecek ve bu personelin TSE'ce düzenlenecek kurs ve seminerlerde eğitimi sağlanacaktır.» (S. 35)

Buna göre :

1 — Özellikle ihraç ürünlerinin standardlarına öncelik verilecek,

2 — TSE markasının uygulamasına geçilecek,

3 — «Standard Kontrol Komitesi» kurulacak,

4 — Kontrol teşkilatı takviye edilecek ve eğitilecektir.

Bilindiği üzere, TSE, markasının kullanılması için bir talimat hazırlamış ve yürürlüğe koymuştur. «Standard Kontrol Komitesi» çalışmaları ise 1965 yılında TSE'nin isteği ve işbirliği ile başlamış; fakat yarım kalmıştı. Kontrol teşkilatının eğitilmesi için Kasım ayında TSE'de bir seminer düzenlendiğini ve Sanayi Bakanlığına mensup denetçilerin bu seminere katıldığını okuyucularımız anımsayacaklardır. (Bak: STANDARD, 71).

Programda, plânda yer alan «Yapı Malzemesi» ve «Tarım Üretimi» ile ilgili standard tedbirlerine yer verilmemiştir. Anımsanacağı üzere, plânda, «yapı malzemesi standardlarının hazırlanması hızlandırılacak» ve «toplu konut yapımında ucuzluk ve kalite sağlamak için» modüler koordinasyon sağlanacak hükümleri yer almıştı. Tarım alanı ile ilgili olarak da «üretimde standardlaştırma sağlanacak» ve orman ürünleri konusunda da «standard ve kalite uygunluğu» sağlanacak denilmekte idi. Buna göre, bu hususların ileriki yıl programlarına alınacağı tabiidir.

İmalât sanayiine gelince; bu konuda programda bazı hükümler yer almıştır. Genel tedbirler ara-

sında (mad. 3/f), «sınai mal üretim ve ihracatında standardların ve kalite kontrolünün etkili bir şekilde yürütülebilmesi için Sanayi Bakanlığında ayrı bir grup kurulacaktır. Aynı zamanda mecburî standardlara aykırı imalâta uygulanan müeyyideler ağırlaştırılacak ve süratli karar verme düzeni kurulacaktır.» hükmü bulunmaktadır. 1705 sayılı Kanunun altıncı maddesini değiştirmeye yönelik bu tedbir yerindedir ve evvelce T.B.M.M. ne sunulan fakat kadük olan tasarrufların kanunlaşmasını sağlayacaktır.

İçki sanayi ile ilgili olarak plânda yer alan tedbire programda yer verilmiştir: «İçki konusunda kalite kontrollerinin, Tarım Bakanlığı tarafından yürütülmesi için gerekli mevzuat değişikliği tamamlanacaktır.»

Peynir, dokuma, orman ürünleri konusunda plânda yer alan tedbirler programa girmemiştir.

Lâstik Sanayii tedbirleri arasında (mad. 3/c) «sanayide ve taşıtlarda kullanılan lâstik mamullerinin standardları süratle hazırlanacak ve bu standardların uygulamaları sağlanacaktır» hükmüne rastlıyoruz. Bilindiği gibi, TSE, iç lâstik standardını Teknik Kurul'a getirmiş, dış lâstik standardını da hazırlamış bulunmaktadır.

Plâstik Sanayii bölümünde «Standardlar Enstitüsünce plâstik mamullerden en çok kullanılan ve standardlaştırılmaları gerekli olanlar tesbit edilecek, standardları hazırlanarak uygulamaları sağlanacaktır.» (mad. 3/1) tedbiri vardır. Bazı plâstik standardları TSE'ce yapılmış olup bunun dışındakiler de tesbit edilip yapılacak demektir.

Demir-Çelik sanayi tedbirleri arasında, «standardlaştırma» konusuna da değinilmiştir (mad. 3/a).

Makina imalât sanayii tedbirlerinin arasında, «karayolu taşıtları sanayiinde, yerli imalâtın gelişmesini temin etmek üzere, Türkiye'de imal edilecek benzinli ve dizel motorları ile dişli kutuları için bir kaç tip seçilecektir. Bu standardlarda yeterli yurt içi üretim kapasitesi sağlanacaktır.» (Devamı 27. sayfada)

kılıcın hakkı onu
yapanla kullanana
aittir

Herkes Akü yapar fakat mühim olan
onun tekniğidir

EAS
TUDOR

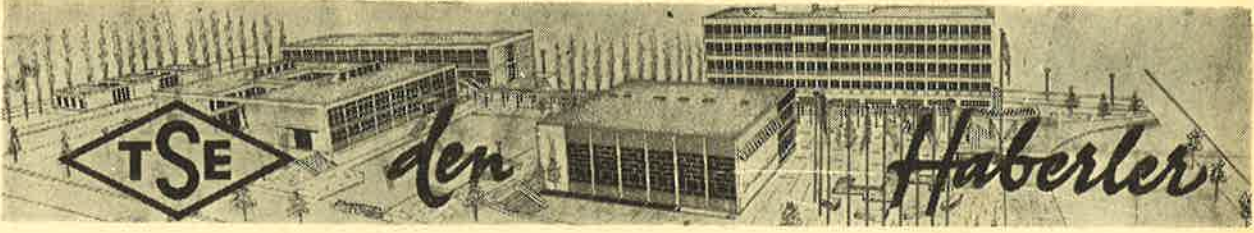
* Üstün tecrübeye dayanan EAS akülerini
kullanmakla aradaki farkı sizde anlayacaksınız
Sizi yanıltabilecek taklitlerinden sakınmanız
menfaatinizi sağlayacaktır.

**KİME SORARSANIZ SORUN
HERKEZ SİZE YİNE EAS DİYECEKTİR**

EAS - EBONİT ve AKÜMULATÖR SANAYİİ ANONİM ŞİRKETİ Yakacık - Kartal Tel : 53 36 53 - 53 36 54

REKLAMCILIK

ARALIK AYI İÇERİSİNDE İKİ KEZ TOPLANAN

TSE TEKNİK KURULU 9 TÜRK STANDARDINI KABUL ETTİ

Teknik Kurul ay içinde iki kez toplanmıştır. İlk kez 6.12.1967 günü yapılan toplantı gündeminde 7 standard tasarısı bulunuyordu. Bunlardan üç tanesi gündemde bırakılmış ve öbür dört tanesi standard olarak kabul edilmiştir. Kabul edilen standard tasarıları :

1 — Ark Kaynağı Elektrotları (Alaşimsız ve az alaşımli çelikler için) — Makina Hazırlık Grubunca hazırlanan bu tasarıya göre, ark kaynağı elektrodu «kaynak işleminde ark meydana getirmeye yarayan ve aynı zamanda dolgu maddesi (ilâve madde) olarak kullanılan çelik çubuktur». Standard, alaşimsız ve az alaşımli çelikler için ark kaynağında kullanılan kabuksuz ve kabuklu elektrotları kapsamaktadır. Alaşımli çelikler için kullanılanlarla diğer metodlarla yapılan kaynak işlemlerinde kullanılan elektrotlar kapsam dışında bırakılmıştır.

2 — Pirinç Teller (genel maksatlar için) — Standarda göre, pirinç tel «sanayide, genel maksatlar için kullanılan ve özellikleri madde 1.2 de verilmiş olan pirinç mamulüdür». Standard, pirinç ve kurşunlu pirinçten yapılmış, çeşitli boyutlardaki yuvarlak, dört köşe pirinç telleri kapsar; özel pirinçten yapılmış teller standardın dışındadır.

3 — Alternatif Akım Ayırıcıları ve Topraklama Ayırıcıları — «Ayırıcı, içinden ihmal edilebilecek akım geçen bir devreyi açan veya içinden böyle bir akım geçebilecek bir devreyi kapayan veyahut da kutup uçlarında önemli gerilim değişimi meydana getirmeyecek olan bir devreyi açıp kapayan ve açık durumda iken her kutubunun uçları arasında yeterli kadar bir yalıtma aralığı bulunan cihazdır». Gerilimi 1000 V'un üstünde ve çalışma frekansı 60 Hz'e kadar olan yağlı ve yağsız, bina içi ve bina dışı ayırıcılar ile topraklama ayırıcılarını ve metal mahfazalı salt tesislerdeki arabalı kesicilerin ayırıcı

görevini gören kısımlar standard kapsamına alınmıştır.

4 — Süperfosfat — Standardda iki tarif vardır :

a) «Tabii fosfatların veya kemigin sülfürik asitle reaksiyonu sonucunda elde edilen ve içinde % 44-50 oranında suda çözünür fosfor pentaoksit bulunan kimyasal gübreye tripl süperfosfat denir».

Standard, toz ve tane halindeki süperfosfat ve tripl süperfosfatları kapsamaktadır.

Teknik Kurul'un ikinci toplantısı 27.12.1967 tarihinde yapılmıştır. Gündemde 24 tasarı yer almıştı. Oturum açıldıktan sonra genel sekreterliğin gündem dışı bir teklifi görüşülmüş ve TS. 429 standardında ISO tarafından yapılan değişikliğe paralel bir değişikliğin yapılması uygun bulunmuştur. Böylece TS. 429 «Makinalarda Kullanılan Silindirik Dişlilerin Modül ve Adımları» standardı değiştirilmiştir. Bundan sonra gündeme geçilmiş ve şu standardlar kabul edilmiştir:

5 — Oto iç lastikleri — Stan-

darda göre, «oto iç lastiği, oto dış lastiği içerisine yerleştirilerek hava ile şişirilen, havayı kaçırmayan ve dış lastiğe gerekli basıncı sağlamaya yarıyan, genellikle, tabii veya sentetik kauçuktan yapılan torus biçimli bir parçadır.» Standardın kapsamına binek otoları, kamyonlar, motosikletler, römorklar ve diğer taşıtlarda kullanılan iç lastikleri girmektedir.

6 — Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları Titan Tayini (ISO/R-550)

7 — Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları Kalsiyum Oksit ve Magnezyum Oksit Tayini (ISO/R-552)

8 — Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları Vanadyum Tayini (ISO/R-553)

9 — Muskovit Mika, Blok, Yaprak ve Zarlarının Boyutlarına Göre Kalite Ayırıcı (ISO/R-67)

Böylece ay içinde 9 standard kabul edilmiştir. Gelecek toplantı 10.1.1968 günü yapılacaktır.

Resmî Gazete'den Standard Haberleri

— İzmir'de bir fındık kontrol merkezi açılması hakkındaki Ticaret Bakanlığı tebliği 1.12.1967 tarih ve 12765 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Tebliğin metni şudur :

«Bölgeden vaki olacak fındık ihraç kontrol taleperini karşılamak üzere, İzmir 1.1.1968 tarihinden itibaren muvakkat fındık kontrol merkezi olarak kabul edilmiştir.»

— 9.12.1967 tarih ve 12772 sayılı Resmî Gazete'de Ticaret Bakanlığının «TS. 341 Yemeklik Zeytinyağı Standardı ile ilgili 3 No.lu Tebliğ» i yayınlamıştır. Bu tebliğin metni şudur :

«12.10.1967 tarihli Resmî Gaze-

te'de yayınlanmış olan TS 341 Yemeklik Zeytinyağı Standardı ile ilgili 2 No.lu Tebliğ'de Tasfiye esasları belirtilmiş olan (Standarda uygun olmayan ambalajlı) Yemeklik Zeytinyağları ifadesi için standardın yürürlüğe girmesinden evvel açılmış veya bu tarihten evvel açık olarak temin edilmiş zeytinyağlar da girmekte olup bu kabil yemeklik zeytinyağları da bahsi geçen 2 No.lu Tebliğdeki esaslar içinde 1. 10.1986 tarihine kadar tasfiye edileceklerdir.

Keyfiyet bu konudaki tereddütlerin izalesi bakımından tavzihen tebliğ olunur.»

Marka anlaşması toplantısında bulunanlar

İkinci TSE Marka Anlaşması da İmzalandı

TÜRK SİEMENS'İN YANISIRA SURTEL FİRMASI DA KABLOLARINDA TSE GARANTİ MARKASINI KULLANABİLECEK

Türk Standardları Enstitüsü tarafından standardları hazırlanmış çeşitli madde ve mamüllerin, ilgili oldukları standartlara uygunluğunu ve dolayısıyla kalitelerini garanti altına almak; bu suretle tüketici ve kullanıcıların yerli mallarımıza güvenini artırmak amacıyla girişilmiş bulunan TSE Markasını kullanma anlaşmaları uygulanmasında ikinci adım, geçtiğimiz Aralık ayı içinde başarı ile atılmış bulunmaktadır.

Okuyucularımızın hatırlayacakları gibi, bu anlaşmalardan ilki, 1966 yılının Aralık ayında, yine

kablolar konusunda, Türk Siemens A. Ş. ile yapılmıştı. Bu firma, kısa bir hazırlık devresinden sonra TSE markasını mamülleri üzerine basmaya başlamıştır.

Markanın, gerek kendi yönlerinden; gerekse memleketimiz piyasasında iyi bir düzene doğru yönelmek suretiyle ekonomik hayatımız bakımından faydalarını gözönünde bulunduran Surtel Kablo Fabrikası da Türk Standardları Enstitüsü'ne bundan bir süre önce müracaat ederek, TSE markasını mamülleri üzerinde kullanabilme izni istemiştir.

TSE'nin yetkili teknik elemanları ve Elektrik Hazırlık Grubu tarafından ilgili Türk Standardları yönünden gerek fabrikada imalât sırasında, gerekse TSE Laboratuvarlarında sıkı bir incelemeye tâbi tutulan Surtel Kablolarının, standartlarına uygun oldukları tesbit edilmiş ve kendileri ile marka anlaşması yapılması kararlaştırılmıştır. Fabrikanın, ayrıca imalât ve kalite kontrolünü devamlı bir şekilde yapabilecek bir laboratuvarı da kurmuş olduğu tesbit edilmiştir.

★
2 Aralık 1967 Çarşamba günü,
TSE Başkanı Faruk A. Sünter,

Surtel Firması Sahipleri ve yetkilileri ile TSE Genel Sekreteri, Başmüşaviri ve diğer ilgililerin hazır buldukları küçük bir törenle, marka anlaşması imzalanmıştır.

İmza töreninden sonra bir konuşma yapan Faruk A. Sünter, bu uygulamanın, sanayimizi geliştirmek yönünden ifade ettiği önemi belirttikten sonra şunları söylemiştir :

«— Bu imza töreni ile aramızda TSE marka anlaşması tamamlanmış olmaktadır.

Bildiğiniz gibi, bu konu üzerinde Surtel, ikinci firmadır. Bu bakımdan müteşebbislerini tebrik ederim. Çünkü bu anlaşmayı Türk Standardları Enstitüsü ile yapmak üzere müracaat edenler, herşeyden önce kendilerine güveni olanlardır. Bu güvenin Surtel firmasında mevcut oluşu ve özellikle kaliteli mal yapmak hususundaki çabaların içinde bulunmaları, bizler için olduğu kadar bütün memleket için de takdire lâyık bir davranıştır.

İlk müracaatları sırasında tesbit etmiş olduğumuz ufak tefek eksikliklerin kısa zamanda telâfi edilmiş bulunması, muhakkak ki, firma yönünden de çok iyi oldu. Bundan sonraki çalışmalarda da, TSE ile işbirliği halinde, gösterilen yolda gidilecek olursa, hem firma daha üstün bir başarıya erişir, hem de memleketimizde standard anlayışını yayan ve destekleyen firmalardan biri olmak şerefi her zaman muhafaza edilmiş olur.

Hepinizi tebrik ederim.»

Marka Anlaşması İmzalanırken

Daha sonra söz alan Surtel Kablo Fabrikası temsilcisi de, bu anlaşmanın anlam ve önemini şu şekilde ifade etmiştir :

«Fabrikamız kurucusu ve bu uğurda değerli çalışmaları ile memleketimiz ekonomisine, Türk sermayesi, Türk emeği, Türk malı olan kablolarımızı kazandıran Sayın Muhtar Yalım ve Ortaklarına teşekkür etmeyi borç bilirim.

Çok değerli Türk Standardları Enstitüsü'nün bu toplantıya katılmamız ve bizlere her yönden ışık tutarak kalitemizin arzu edilen seviyeye ulaşması konularındaki yardımlarıyla fabrikamız her geçen gün yeni ve ileri çalışmalarında, memleketimize döviz tasarrufu sağlayacak yeniliklerle huzurunuzda olacaktır.

TSE markasını muhafaza ve onu ne pahasına olursa olsun, şerefîyle mütenasip bir şekilde devam ettirmeye kararlıyız. Sayın Başkan Sünter'e ve bize ışık tutan mesai arkadaşlarına teşekkür eder, anlaşmanın hayırlı ve uğurlu olmasını dileriz.»

Bu konuşmalarla, Anlaşma Töreni son bulmuştur.

STANDARD, kaliteli mal üretimine getirdiği olumlu etkileri dolayısıyla memleket sanayine büyük ölçüde hizmet edecek olan TSE garanti markası anlaşmaları uygulamasında ikinci firma olarak Surtel'i tebrik eder.

BU AY İÇİNDE TSE SALONLARINDA YAPILAN TOPLANTILAR

GENEL - İŞ SENDİKASI GENEL KURULU :

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası (Genel İş) nin III. Dönem Genel Kurulu toplantısı 30 Aralık 1967 günü Türk Standardları Enstitüsü Konferans Salonunda başlamıştır.

127 delegeden 124 üntün hazır bulunduğu Genel Kurul toplantısında ilk sözü Sendika Genel Başkanı Abdullah Baştürk almış ve sendikacılığımızın gelişmesi konusunda görüşlerini belirtmiştir.

Daha sonra Kongre Başkanlık Divanı seçimleri yapılmış ve Başkanlığa DFY İş Genel Başkanı Şerafettin Akova seçilmiştir.

Türk iş hayatı ve işçi meseleleri ile yakından ilgili seçkin bir davetli topluluğunun da hazır bulunarak izlediği Genel Kurul'da, ilk olarak misafirler konuşmuş, bu arada Türk - İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Kaya Özdemiroğlu ve Bülent Ecevit de birer konuşma yapmışlardır. Misafirlerin konuşmaları tamamlandıktan sonra, gündem gereğince, delegelerin, tenkitleri ile Genel Kurul çalışmalarına devam olunmuştur.

Genel - İş Genel Kurulu, Dergimiz baskıya verildikten sonra da devam edecektir.

T. HALK BANKASI A. Ş. GENEL KURULU :

Türkiye Halk Bankası A. Ş. de olağanüstü Genel Kurul toplantısını, 28 Aralık 1967 günü Türk Standardları Enstitüsü Konferans Salonunda düzenlemiştir.

Banka'nın sermayesini 100 milyon TL. ndan 188 milyon TL. na çıkarmak amacıyla düzenlenen olağanüstü toplantı sonucunda, sermayenin artırılması Genel Kurul tarafından kabul edilmiştir.

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ Elektrik Mühendisleri Odası'nca hazırlanması teklif edilmiş bulunan 8 standard konusu ile ilgili teknik komiteler görevlendirilmiştir.
- ★ Raportörü tarafından tamamlanan «Ölçme Aletleri ve Elektrik Saatlerini Göstermekte Kullanılan Sembol Şekilleri» tasarısı ile, «Kablo ve Kablo Teçhizatı için Darbe Deneyi» tasarısı üzerinde teknik komite çalışmaları yapılmaktadır.
- ★ «Elektrik Ark Kaynak Transformatörleri», «Ayaklı Elektrik Motorlarının Tesbit Boyutları» ve «Akım Cinsi ve Dağıtım Sistemleri, Bağlantı Şekilleri ve Devre Elemanları» standard tasarıları, Hazırlık Grubu tarafından incelenmekte olup, yakında mütalâa için ilgili kuruluşa gönderilecektir.
- ★ «Akım Transformatörleri», «Yıldırımdan Korunma Tesisleri», «Aydınlatma Armatürleri» ve «Çelik Özlü Alüminyum İletkenler İmalinde Kullanılan Çinko Kaplanmış Çelik Teller» tasarıları, Teknik Kurul'a sunulmak üzere olgunlaştırılmaktadır.

Diğer taraftan, «Soğuk Çekilmiş Örgülü Alüminyum İletkenler» ve «1000 V'ua Üstündeki Alternatif Gerilimlerde Kullanılan Geçiş İzolatörleri (Buşingler)» tasarıları da Teknik Kurul'a sunulacak hale getirilmiştir.

İNŞAAT :

- ★ Statik Çalışmaya Katılan ve Katılmayan Döşeme Tuğlaları, Yapı Modülü (birinci kısım) ve «Döşeme Kaplamaları Deneyleri» tasarıları yakında mütalâa için ilgili yerlere gönderilecektir.
- ★ «Seramik ve Dökme Demir Lavabolar», «Doğal Yapı Taşları Değerlendirme Esasları», «Doğal Yapı Taşları Deney Esasları», «Fırın (Fabrika) Tuğlaları» ve «Harman Tuğlaları» tasarıları Teknik Kurul'a sunulacaktır.
- ★ «Ahsap Bıçmede Zayıf» standardı tasarısı, Teknik Komite tarafından tamamlanarak Hazırlık Grubu'na sunulmuştur.
- ★ «Portland Çimentosu ile Kullanılacak Uçucu Kül» ve «Uçucu Küllü Çimento» tasarıları Teknik Kurul gündemindedir.

KİMYA :

- ★ «Oto Dış Lâstikleri» tasarısı teknik komitesince tamamlanmış olup Hazırlık Grubunda incelenecektir.
- ★ «Hidrolik Asit» tasarısı Hazırlık Grubundadır.
- ★ «Trafik Levha Boyaları» tasarısı yakında mütalâa için ilgili yerlere gönderilecektir.
- ★ «Polivinil Klorür (PVC) Yer Döşemeleri» tasarısı için muhtelif yerlerden gelen mütalâalar değerlendirilmektedir.
- ★ «Trafik Yol Boyaları» ve «Oto İç Lâstikleri» tasarıları Teknik Kurul gündemindedir.

LABORATUVAR :

- ★ «Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları» başlığı altında hazırlanan «Titan Tayini», «Vanadyum Tayini» ve «Kalsiyum Oksit-Magnezyum Oksit Tayini» tasarıları Teknik Kurul'a sunulmuştur.
- ★ Aynı başlık altındaki «Higroskopik Su Tayini» ve «Bağlı Su Tayini» tasarıları ile «Kimyasal Ürünler ve Kimyasal Analiz Metodları için Formlar Kılavuzu», «Latekste Uçucu Yağ Asitleri İndisinin Tayini», «Kâğıt ve Kartonun Su Absorplamasının Tayini», «Yakıt Küllerinin Erime Yeteneğinin Tayini», «Sabunlarda Klorör Tayini» ve «Sabunlarda Serbest Alkali Hidroksit Tayini» tasarılarının hazırlıkları tamamlanmış olup yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

MADEN :

- ★ «Bor Mineralleri», «Koktan Nümune Alma», «Maden Kömürlerinden Nümune Alma», «Madenci Emniyet Şapkası», «Maden Ocaklarında Kullanılan Patlayıcı Maddeler», Maden Ocaklarında Kullanılan Devköl Yolları» ve «Amyant Cevheri Hazırlanması» standard tasarılarını hazırlayacak teknik komiteler, çalışmalarına başlamışlardır.
- ★ «Madenci Küreği» ve «Kaya Saplama» tasarıları Hazırlık Grubu gündemindedir.
- ★ ISO Rekomandasyonlarından yararlanılarak hazırlanan «Demiryolları Vagonlarında Yüklenmiş Manganez Cevherinden Nümune Alma Kuralları» ve «Muskovit Mika Yaprak ve Zarflarının Boyutlara göre Sınıflandırılması» tasarıları Teknik Kurul gündemindedir.
- ★ Yine ISO Rekomandasyonlarına göre hazırlanan ve Çeliklerin Kimyasal Analiz Metodlarından olan «Karbon Tayini» ile «Silis Tayini» tasarıları ise Teknik Kurul Alt Komitesine sunulacaktır.

MAKİNA :

- ★ «Keserler», «LPG Tüplerinin Bakım ve Muayeneleri» ve «Sıcak Sulu Kalorifer Tesislerinde Kullanılan Genişleme Deposu» tasarıları Hazırlık Grubunda görüşülmektedir.
- ★ «Çelikten Yapılmış Çekiç, Varyoz, Baskı Keski ve Zimbalar (Eski standardın revizyonu) ile «İkaz Işıklı Fren Emniyet Cihazları» tasarıları Teknik Kurul Alt Komitesinde görüşülecektir.
- ★ «Motorlu Kara Taşıt ve Traktör Makasları (Yaprak Yayarlar)», «Yağ Pompaları Deney Metodları», «Kalorifer Radyatörleri Valf Ekleme Parçaları», «İki Akışlı Tarım Arabaları (Treylerler)», «Çelik Yabalar», «Çapalar», «Sıcak Su veya Kaynar Su ile Çalışan Sıcak Su Hazırlayıcılar (Boyerler)», «Su Filtreleri» ve «Basıncılı Hava Armatürlerinden Hava Musluk ve Kavramaları» tasarıları Teknik Kurul gündemindedir.

METALURJİ :

- ★ «Alüminyum Levha ve Şeritleri», «Sıcak Haddelenmiş, Köşeleri Yuvarlatılmış Çeşitkenar Köşebentler» tasarıları üzerinde Teknik Komite çalışmaları devam etmektedir.
- ★ «Alüminyum Alaşımları» ve «Bakır-Nikel-Çinko Alaşımlarının sınıflandırılması (ISO/R-430)» tasarıları Hazırlık Grubunda görüşülmektedir.
- ★ «Yumuşak Lehim» tasarısı, gelen mütalâalara göre olgunlaştırılmaktadır.
- ★ «Bakır Alaşımından Yapılmış Yaylık Yuvarlak Teller», «Elektrolitik Tel Çubukları, Dökme Kütük, Yassı Külçe, Kütük Külçe ve Külçe Çubukları» (ISO/R-431) «Pirinçler, Kurşunlu Pirinçler, Özel Pirinçler ve Yüksek Gerilim Pirinçlerinin Sınıflandırılması (ISO/R-426)» ve «Çekilmiş Bakır Teller (İletken Olarak Kullanılmayan Bakır Teller)» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

- ★ «Elektrik Tesisatı Proje standardı» tasarısı, teknik komitesi tarafından hazırlanarak Hazırlık Grubuna tevdi edilmiştir.
- ★ «Havagazı Tesisatı» ve «Anma Gerilimi 1000 V'a Kadar Olan Kuvvetli Akım Elektrik Tes'atı» tasarıları, yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

TEKSTİL :

- ★ «Havlular ve Havlu Kumaşlar» tasarısı yakında mütalâaya gönderilecektir.
- ★ «Dikiş, Nakış ve Dantel İplikleri» tasarısı Teknik Kurul'a sevkedilmek üzere olgunlaştırılmıştır.

MÜTALÂA İÇİN İLGİLİ YERLERE GÖNDERİLMİŞ BULUNAN STANDARD TASARILARI

METALURJİ :

- ★ Sıcak Haddelenmiş Köşeleri Yuvarlatılmış Eşkenar Çelik Köşebentler.

STANDARD SOHBETLERİ

İFTAR

Armağan ANAR

Ramazan, Şaban ayı ile Şevval ayı arasındaki Arabî aydır. Ramazanda müslümanlar oruç tutar. Oruç demek güneşin doğduğu an ile battığı an arasındaki sürede yememek, içmemek ve başka herhangi bir şekilde keyiflenmemek, bu suretle iradeleri pekiştirmek, vücudun sağlığını sağlamak, ibadete daha yoğun bir şekilde kendini vermek demektir.

Ramazanın kuralları bu kadarı ile kalmaz. İftarda ne yenilip ne içilecek, iftardan evvel ve sonra nasıl hareket edilecek, ibadet anında hangi dualar okunacak kuran ve teamül yoluyla bir bir tesbit edilmiştir.

Bu yüzden oruç tutulan evlerde iftara yakın, önemli bir pazara mal hazırlıyormuşcasına faaliyete girişilerek oruçlulara iftar hazırladığı görülür. Sofra itina ile kurur. Orucu zeytinle bozmak kurallardan biri olduğu için başta zeytin olmak üzere çeşitli peynirler, reçeller, marmelatlar ve tursular iftar sofrasına renk renk yerleştirilir. Sürahide soğuk su, ekmekeklikte sıcak pideler hazırır.

İftar başlamadan evvel ortalığı derin bir sessizlik kaplar. Top atılıncaya, top duyulmuyorsa evlerin arasından hizalanan minarelerin ışıkları yanıncaya, minare de gözüküyorsa radyoda ezan başlayıncaya kadar dua edilir. İftar sofrası genellikle misafirlere açık olduğundan oruç açılıp çorbalar içildikten sonra esas yemekle beraber sohbet başlar.

Ramazanda iftar yemeğine her zamanki yemeklerden çok itina edilir. Yemek çeşitleri bile belirli kurallara bağlıdır. Çorbayı kıymalı, pastırmalı veya sucuklu yumurta takip eder. Onu et, börek ve tatlı.

Eskiler bütün gün yiyip içmeyip keyiflenmemenin bir çeşit yaşamamak demek olduğunu bildiklerinden olacak günlerini uyumakla geceleri de yiyip içip kargöze, kantoya, ortaoyununa gitmek veya aile içinde yüzük oyunu falan oynamakla geçirirlermiş.

★

Görülüyor ki Ramazanın kendisine has standartları vardır. Hem öyle standartlar ki müeyyideleri, tole ransları ve istisnaları bile konmuş. Örneğin kimler ne zaman oruç tutmayabilir, hangi hallerde oruç tutmak caiz değildir, ayrı ayrı belirtilmiştir. Ve müslümanlar bu standartlara büyük bir titizlik ve vekarla riayet ederler. Oruçluların, oruçluysen kendilerine ikram edilen bir şeyi sadece teşekkür ederek reddetmeleri, fakat «oruçluym, niyetliyim» gibi sözler söylemekten kaçınmaları bunun en güzel bir örneğidir.

Ramazan standartları da diğer bütün standartlar gibi zamanla bazı tadilâta uğramıştır. Bugün artık iktisadî gelişmenin önemi iyice anlaşılmiş olduğundan eski adetler bırakılmış, örneğin iftardan sonra normal yaşantı devam etmeye, gündüz çalışıp gece sinemaya, tiyatroya, ahbaplara veya kâğıt oyununa gidilmeğe başlanmıştır. Ancak bu arada başka standartlarda hiç olmayan bir şey olmuş, kuralların daima daha iyiye yönelmek amacıyla konduğunu bilmeyen ve bu konularda ehil olmayanlar tarafından hiç kimseye haber vermeden bir değişmeye daha uğramıştır.

Gerçi gündüzleri evde uyumak son bulmuş ama onun yerini çalışma yerlerindeki küçük şekerlemeler

almıştır. Tembellik ve bir hata yapma bir miktar mesruiyet kazanmıştır. Oruçtan başı tutmuş olmak Ramazan ayında geçerli bir özür haline gelmiştir.

Birçok bürolarda, dairelerde ve işyerlerinde çalışma saatleri iftar saatlerine uydurulmuştur. Bazıları personeli öğlen saatlerinde çalıştırdığını ileri sürerek iftardan yarım saat önce işi tatil etmektedir. Böyle yapmayan işyerlerinde ise gene tatil havası esmektedir.

İftara yakın odacılara nereden ne türlü pide, kebab vesaire alınacağına dair talimat verilmeğe başlanır. Modern yaşama düzenine kendini gitgide daha iyi adapte etmeği öğrenen odacılar, her memur, şef ve müdür için ayrı ayrı gidip geleceğine siparişleri toptan alar gelir. Çaycıya çayları tam iftar vakti getirmesi önceden tenbihlenmiştir.

İftar yaklaştıkça odalarda kümelenmeler başlar. Nihayet, iftar anını gözlemekle görevli odacı «oldu, oldu» diyerek odaları dolaşır. Peynirli, sucuklu pastırmalı, ispanaklı pideler odadakilerin adedince hakkaniyetle bölünür. Ramazanın insanlara bahsettiği bir özellik olacak, parçalardan biri diğerlerinden biraz iriceyse, onu herkes birbirine ikram eder. Bazı günler personelden biri bir sürpriz yapıp ayrıca pasta veya tatlı cinsinden bir yiyeceği ortaya çıkarır. O zaman iftarın zevki bir kat daha artar. Oruç tutmayanların iftara ortak olması yersiz bulunmakla beraber Ramazanda herkes adeta birer melâike kesildiğinden o da hoş karşılanır.

O sırada bir iş görüşmek için gelmeği istediğini telefonla bildiren olursa, kendisine nezaketle ertesi sabah için randevu verilir. Aniden gelenler ise en az sucuk kokan odaya alınarak bir fedai kendisiyle meşgul olmaya yollanır.

İşyerlerinin amir mevkiindekiler iftar sırasında odalarından çıkmamak suretiyle personele rahat rahat oruç bozmak zevkini tatırır. İftar alemlerine izin vermeyen nadir amirler ise hiç sevilmeyenler.

Pideler yenip çaylar içildikten sonra akşam çıkış saatine pek az kaldığından işler o günlük paydos edilmiş addedilir ve sigaralar tellendirilerek sohbet başlar.

★

Ticaretî başarısızlıkla sonuçlandırılan ve millî zenginliklerin heder olmasına sebep olan faktörlerin başında örneğin şeftaliyi kiremit dizer gibi dizmek yanlış yerde yanlış standard kullanmak ve mevsim içinde yetişen «Hale» varyetesi için hazırlanmış standardı turfanda çeşitlere uygulamaya kalkmak gibi günün şartlarına uymayan standartları uygulamak yer alır.

Standardçı gözü ile bakıldığında iftarın kendine has ve hatta kitaba ve kanuna geçmiş kuralları olduğu ancak bunların hiç bir kitapta yeri olmayan, günün şartlarına uymayan veya yanlış uygulanan kurallara yerini bıraktığı görülmektedir.

Şeftali standartlarında gerekli revizyonu yapmak için çalışanlar var olduğunu biliyoruz ama iftar kuralları için aynı şey yapılıyor mu ben bilmiyorum. Bildiğim, yanlış ve zamansız uygulamaları önleyecek bir kontrol teşkilâtına şiddetle ihtiyaç olduğudur.

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

ESKİŞEHİR

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallariyle daima
müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 · 2105

Standard — 147

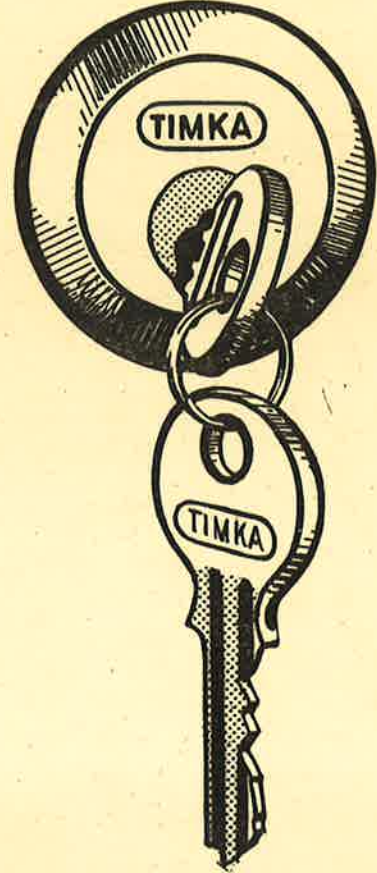
Cebinizdeki anahtardan başka
kimsenin açamayacağı
BİR KİLİT !

TIMKA

TÜRKİYENİN EN ESKİ VE TECRÜBELİ
SİLİNDİRLİ EMNİYET KİLİT FABRİKASI

Mamûllerimiz Türk standartlarına uygundur.

TIMKA İNCE MEKANİK İŞLERİ LİMİTED ŞİRKETİ
Topkapı - Maltepe caddesi No. 22 - İSTANBUL Tel. 21 46 81

Standard — 148

Mahallî ISO Komitelerine duyulan ihtiyaç

«Millî ölçüdeki standardlaştırma faaliyetlerinin yanı sıra, milletlerarası standardlaştırmanın da bütün ülkeler tarafından artık büyük bir önemle ele alındığı bilinmektedir.

Milletlerarası standartların Dünya ticaretini kolaylaştırmak ve geliştirmek yönündeki etkilerini gözönünde bulunduran ülkeler —özellikle, ihracat ticaretlerini geliştirmek zorunluğunda bulunan az gelişmiş ülkeler— milletlerarası standard kuruluşlarının çalışmalarında daha geniş ölçüde yer alabilmek için büyük bir yarışa girmiş bulunmaktadır.

Güney Afrika Birliği Standartları Bürosu (SABS) nun yayın organı «South African Standards Bulletin» den alarak okuyucularımıza sunduğumuz aşağıdaki yazıda, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtı (ISO)'nun çalışmalarına, millî çıkarlar bakımından daha yoğun ve etkili bir şekilde katılma imkânları araştırılmakta, bu konuda ilginç fikirler öne sürülmektedir.»

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtı (ISO), hükümetler - dışı bir organizasyon olarak, 1947 Şubatında kurulmuştur. Amacı, dünya ölçüsünde standardlaştırmayı geliştirmek ve böylelikle milletlerarası mal ve hizmet mübadelesini kolaylaştırmak; entellektüel, bilimsel, teknolojik ve ekonomik alanlarda karşılıklı işbirliğinin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Çeşitli ülkelerin millî standardlaştırma kuruluşları ISO'ya üye olurlar ve SABS de ISO'nun, Güney Afrika Birliği'ni temsil eden üyesidir (1). SABS, 1964 ISO Yeni Delhi Genel Kurulu'nda, 1965-67 dönemi için teşkilâtın Konseyine de seçilmiştir.

ISO'nun, İngilizce, Fransızca ve Rusça olmak üzere 3 resmî dili vardır. Teşkilât, 3 yılda bir, başka başka ülkelerde toplanan Genel Kurul tarafından yönetilmekte ve Genel Kurul, yetkilerinden bir kısmını yılda bir defa toplanan 14 üyeli Konsey'e devretmiş bulunmaktadır.

Milletlerarası standartları hazırlamakla görevli bulunan teknik komiteleri, ihtiyaç duydukça toplanmakta ve teşkilâtın Cenevre'deki Merkezi Sekreteryası, Genel Sekreter'e bağlı bulunmaktadır. ISO'ya halen 56 ülkenin millî standard kuruluşu üyedir.

Güney Afrika Birliği için hayati önemde bir konu (ihracat, ithalat ya da tüm millî ekonomi ile ilgili) ISO tarafından ele alınmışsa, vakit geçirmeden SABS (Güney Afrika Standartları Bürosu) yönetiminde bir millî ISO Komitesi —millî endüstrinin görüşünü tesbit etmek üzere— kurulmalıdır. Böylelikle, millî endüstrinin geleceğini

etkileyen konulardaki milletlerarası toplantılarda Güney Afrika'nın sesi duyurulmuş olacak; memleketimiz, milletlerarası çalışmalarda payına düşen görevi yerine getirebilecek ve milletlerarası standardlaştırma dünyasındaki yerini sağlamlaştıracaktır.

Bu görüşler, son ISO Komite Toplantısına katıldıktan sonra, bazı Avrupa ülkelerindeki büyük endüstri kuruluşlarını da ziyaret etmiş bulunan yüksek kademedeki bir SABS yöneticisi tarafından ifade edilmiştir.

Sözünü ettiğimiz bu kuruluşların başında bulunan kişilerle yapılan görüşmeler, ISO Rekomandasyonları ile ilgili bazı gerçeklerin ortaya çıkmasına vesile teşkil etmiştir. Şu husus açıkça görülmüştür ki, ISO Rekomandasyonlarına, Avrupa'da bugün yüksek derecede itibar edilmekte ve bu dokümanlar, geniş bir uygulama alanına yayılmak suretiyle milletlerarası ticareti kolaylaştırıcı ve geliştirici bir rol oynamaktadırlar.

Son beş yıl içinde Güney Afrika Standartları Bürosu, kendi bünyesinde bir milletlerarası bölüm teşkil etmek ve böylelikle ISO çalışmalarını ile yakın ilgi kurmak; ayrıca Dünyanın çeşitli bölgelerinde düzenlenen pek çok standard konularındaki ISO toplantılarına temsilcilerini göndermek suretiyle, milletlerarası standard çalışmalarına katkısını artırmak hedefini güden bir politika izlemiştir. ISO toplantılarına temsilci gönderme konusu özel bir önem taşımaktadır. Bu temsilciler, katıldıkları toplantılarda, millî endüstrilerin ilgili konudaki görüşlerini yeterince yansıtabilir ve bunları kabul ettirebilirlerse, ülkelerinin ihracat ticaretlerine çok önemli gelişmeler kazandırabilirler. Sonunda, milletlerarası spesifikasyonların —ISO Rekomandasyonlarının— hazırlanmasına esas teşkil edecek olan bu görüş ve fikirleri

ahenkli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için, bünyesinde özellikle ihracata yönelmiş başlıca endüstrilerin temsilci üyelerini de bulunduran mahallî ISO Komiteleri veya çalışma grupları kurulmalıdır.

Esasen, iyi bir tesadüf sonucu, milletlerarası standard toplantılarına katılan uzmanlar, millî standard kurumlarının temsilcilerinin yanı sıra, geniş ölçüde endüstri çevrelerinden gelmektedirler.

ISO'nun şu sıralarda tamamlamak üzere bulunduğu demir cevherinden nümune alma ve analiz spesifikasyonlarını (Rekomandasyonlarını) örnek olarak ele alalım. Bugün geniş ölçüde yapılan milletlerarası demir cevheri ticareti gözönünde bulundurulursa, bu rekomandasyonların, gelecekte ifade edecekleri önem derhal ve bütün açıklığı ile ortaya çıkar. Eğer bu rekomandasyonlar, milletlerarası demir cevheri ticaretinde esas alınarak uygulanırlarsa çok büyük etkiler yaratacaklardır. Aynı durum, manganez cevheri için de söz konusudur.

Bütün Avrupa ülkeleri, ISO çalışmalarında aktif bir yer almaktadırlar. Toplantılara, kendi millî komiteleri aracılığı ile katılmakta ve bu komiteler de, spesifikasyonların (Rekomandasyonların) hazırlanmasından sorumlu bulunan ISO Çalışma Gruplarında temsil edilmektedirler.

ISO Dokümanlarının ifade ettiği büyük önem, bunların komple bir spesifikasyon olarak değerlerinin yanı sıra; hattâ ondan da ileri, millî bir standard olarak kabul edilip uygulanabilme imkânının mevcut bulunmasından doğmaktadır. Şayet bütün millî standartlar, aynı ortak esaslardan hareket ederlerse —boyutlar, fonksiyonlar v.s. yönlerinden— ülkeden ülkeye değişen iklim, çalışma ve marketing şartları (Devamı 27. Sayfada)

(1) Çevirenin Notu :

Yayın organı olduğumuz Türk Standartları Enstitüsü de 1955 yılında ISO'ya üye olmuş ve 1963-1965 yılları arasında ISO Konseyi üyeliğinde bulunmuştur. TSE Başkanı Faruk A. Sünter, 1968-70 dönemi için ISO Başkanlığına seçilmiştir.

TÜRK STANDARLARI

Türk Standartları Enstitüsü

İÇTEN YANMALI MOTOR SOĞUTMA
SİMTEMLERİ İÇİN LÄSTİK HORTUMLAR

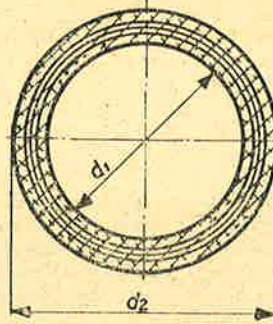
TS. 548/1

KASIM 1967
Birinci Baskı

Rubber Hose for I.C. Engine Cooling Systems

UDK. 629.113
621.43-71

Ölçüler mm dir.

Anma çapı $d_1=28$ mm olan 15 m lik bir lästik hortumun gösterilişi:
15m Lästik hortum 28 TS 548

Anma çapı $d_1=28$ mm olan 300 mm boyundaki lästik hortumun gösterilişi:
Lästik hortum 28X300 TS 548

Anma çapı d_1	Müsaade edilen sapma	d_2	Takılacağı borunun diş çapı
12	$\pm 0,3$	18	12
15	$\pm 0,3$	21	15
18	$\pm 0,4$	24	18
20	$\pm 0,4$	26	20
22	$\pm 0,4$	29	22
25	$\pm 0,5$	32	25
28	$\pm 0,5$	35	28
30	$\pm 0,5$	38	30
32	$\pm 0,5$	40	32
35	$\pm 0,6$	43	35

Anma çapı d_1	Müsaade edilen sapma	d_2	Takılacağı borunun diş çapı
38	$\pm 0,6$	46	38
40	$\pm 0,6$	48	40
(42)	$\pm 0,6$	50	42
45	$\pm 0,7$	54	45
50	$\pm 0,7$	59	50
55	$\pm 0,7$	64	55
60	$\pm 0,8$	70	60
70	$\pm 0,8$	80	70
75	$\pm 0,8$	86	75
80	$\pm 1,0$	92	80

Parentez içine alınan ölçü zorunluk olmadıkça kullanılmamalıdır.

YENİ Standardlar

-I-

İÇTEN YANMALI MOTOR SOĞUTMA SİSTEMLERİ İÇİN LÂSTİK HORTUMLAR STANDARDI

Feyzi ÖZİL

Makina Y. Mühendisi

TSE Teknik Kurulu'nun son toplantılarında kabul edilen standartlardan biri de gelişmekte olan otomotiv endüstrimiz için çok büyük önem arzeden «İçten yanmalı motor soğutma sistemlerinde kullanılan lâstik hortumlar» standardıdır. Standarda konu olan hortumlar uzun süredir memleketimizde imal edilmektedir. Ancak, gerek imâl edenler, gerekse kullananlar bu hortumlara gereken önem vermemişlerdir. Tamirhanelerde bu makinat için âdi su hortumları kullanıldığı gibi, imâl edilenler de çok kere şikâyetlere yol açmaktadır. Motor soğutma sistemleri için lâstik hortumlar standardı, bütün şikâyetleri kaldıracığı gibi gerek imalatçılara, gerekse kullanıcılara ışık tutacaktır. Bu yazımızla okuyucularımıza standard hakkında özet bilgi vermeyi faydalı sayıyoruz.

Standardın «tarifler» bölümünde hortumların «iç lâstik kat, bez takviye, dış lâstik kat» kısımları hakkında bilgi verilmektedir.

Standardın kapsam kısmında ise aynen şöyle denilmektedir: «Bu standard, motorlu araçların içten yanmalı motorlar soğutma sistemlerinde motor ile radyatör arasında sıcak su iletiminde kullanılan ve -40°C ile 100°C ortamdaki sıcaklıklara dayanabilen düz, bez takviyeli lâstik hortumları kapsar.»

Standarda göre hortumların A ve B diye iki sınıfı ele alınmaktadır. «A-Sınıfı» hortumlar örgü bez takviyeli, «B Sınıfı» ise dokuma bez takviyelidir.

Lâstik hortumlar için kauçuk ve takviye malzemesinin seçiminde imalatçı serbest bırakılmakla bera-

ber, bir fikir vermek üzere standardda iç kat, dış kat ve nihayet takviye malzemesi için de misaller gösterilmektedir. Örneğin, iç kat için mekanik özellikler; aşağıda belirtilen bir kauçuk malzemesi veya eşdeğeri kullanılmalıdır :

Sertlik, Shore A : 55-80
Çekme dayanımı : 1,23 kgf/mm²
Kopma uzaması : % 350

Çinko oksidi ve is siyahı ile vulkanize edilen doğal kauçuk, yukarıda belirtilen özellikleri verebilecek durumdadır. Dış kaplamalar için standardda, sentetik kauçuğun kullanılması tavsiye edilmektedir.

Standardın yapıyla ilgili bölümünde, gerekli kaliteyi sağlamak üzere geniş çapta hükümler konulmaktadır. Örneğin, sargılar ve sargıların ne şekilde sarılacağı, iç ve dış kaplamaların et kalınlıkları hakkında rakamlar verilmekte, toleransları sayılmaktadır. Bilfarz : A tipi hortumların iç katlarının et kalınlıkları ile bunun üzerine sarılan bez kat sayıları hakkında aşağıdaki rakamlar verilmektedir:

Benzeri bilgiler B tipi hortumlar için de verilmektedir.

Standardın dikkati çeken yönü, hortumlar için verilen karakteristik özelliklerin tahkiki için ileri sürülen deneylerdir. Bu deneyler hortumların soğuğa, sıcağa ve antifriz maddesine direnme özelliklerini araştır-

mak için yapılmaktadır. Ayrıca her çaptaki hortum için çizelge halinde verilen patlama basınçlarının kontrolü amacı ile de deneyler belirtilmektedir. İlginç bir misâl olarak, hortumların soğuğa ve sıcağa dayanıklılık derecesini gösteren deneyleri kısaca özetlemeyi faydalı mütaâlaa etmekteyiz.

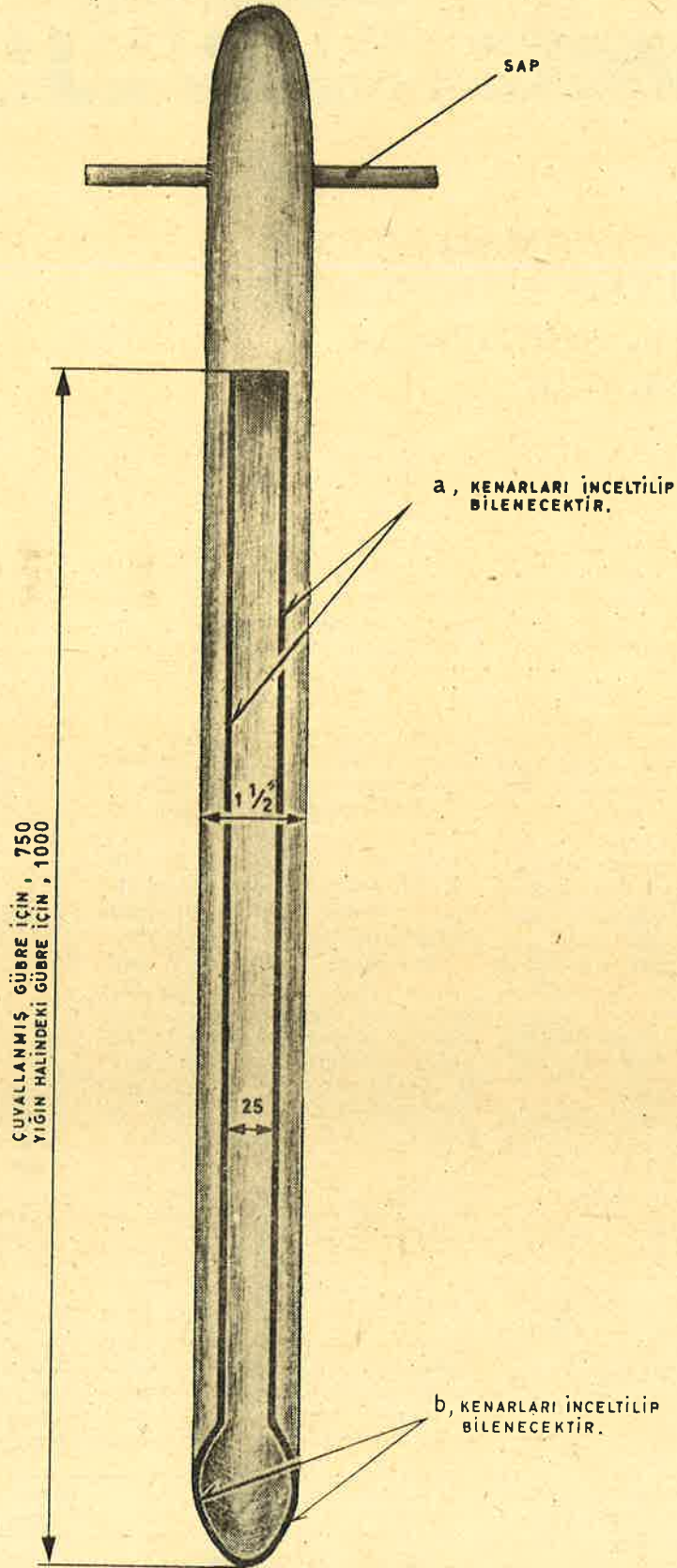
Soğuğa karşı direnme özelliğini tesbit eden deneyde özetle şöyle denilmektedir: Numune olarak alınan belirli bir hortum parçası 24 saat süre ile -40°C deki soğuk bir ortamda tutulur. Bundan sonra hortum parçası, iç çapın beş katı çapındaki bir mil etrafında bükülür. Bu deneyde hortumda çatlamalar veya yırtılma görülüp görülmediğine bakılır. Sıcaklığa direnme deneyinde ise, numune hortum parçası 100°C sıcaklığındaki bir ortamda 72 saat süre ile bırakılır. Bu süre sonunda iç ve dış lâstik katları sertliğinin 10 Shore sertlik derecesinden daha fazla artıp artmadığına bakılır.

Son olarak standardda hortumların piyasaya arzına ve işaretlenmelerine dair bilgi verilmektedir.

İçten yanmalı motor soğutma sistemleri için lâstik hortumlar konusundaki Türk Standardının endüstrimize çok büyük faydalar sağlayacağına ve özellikle imalatçıya kaliteli mal yapmak için rehberlik edeceğine inanmaktayız.

Hortumun iç anma çapı mm	İç kat et kalınlığı mm (min.)	Bez sargı sayısı
12 den 18 e kadar	1,2	2
20 den 42 ye kadar	1,6	3
45 den 75 e kadar	2,4	4
75 den yukarı çaplar	2,4	5

Ölçüler mm'dir.

ŞEKİL_1 NUMUNE ALMA ALETİ (SONDA)

SÜPERFOSFAT STANDARDI

Fahir SİPAHI

Kimya Y. Mühendisi

Süperfosfat Standardı münasebetiyle memleketimizde bu sanayi'n gelişmesinden kısaca söz edelim.

Süperfosfat, ilk defa Liebig tarafından 1840 yılında ince öğütülmüş kemik tozu üzerine sulandırılmış asit sülfürik dökülerek elde edilmiştir. Bu tarihten itibaren tarımda kullanılmaya başlanan süperfosfatın ilk üretme patenti, J. B. Lawes tarafından, kemik külü, kemik tozu ve diğer fosfatlı maddeleri muayyen miktarda asit sülfürikle karıştırmak suretiyle 1842 yılında alınmıştır. J. B. Lawes, patentini Liebig'in tavsiyelerine uyarak Apatit, Fosforit ve diğer fosfatlı ham maddelere uygulamak suretiyle genişletmiştir.

J. B. Lawes tarafından üretilen süperfosfatlar bugün üretilen süperfosfatlar gibi olmayıp, guano kuşlarından elde edilen suda çözünen ve çözünmeyen fosfatları hâvi maddeler, ahır gübreleri ve amonyak tuzları ile karışık halde kullanılmaktadır.

Böylece, 1842 yılında sanayide uygulanan süperfosfat üretimi, tam 102 yıl sonra 1944 yılında Sümerbank tarafından ilk defa Karabükte yılda 20.000 ton üretme kapasiteli bir tesis kurulmak suretiyle memleketimize girmiş bulunmaktadır.

Sümerbank bu ürünü satma imkânı bulamamış, kurulan bu fabrika uzun müddet yılda 3000 ton gibi düşük kapasite ile çalışmak zorunluğunda kalmıştır. Türkiye Şeker Fabrikaları A. Ş. nin, Süperfosfatı pancar üretiminde kullanmak hususundaki büyük gayret ve emekleri ve Ziraat Donatım Kurumunun ilgileriyle bu fabrikanın yavaş yavaş yıllık üretimi yükselmiş ve kapasitesine ulaşmıştır.

1953 yılında Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunundan yararlanarak, bir Amerikan şirketi ve T.C. Ziraat Bankası, Sümerbank, Ziraat Donatım Kurumu, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu ve Etibank'ın ortaklığıyla Gübre Fabrikaları A. O. tesis edilmiştir. Her biri 120.000'er ton/yıl kapasiteli olmak üzere 1954 yılında İskenderun'da 1957 yılında Yarımcı'da iki süperfosfat fabrikası kuran bu ortaklık, daha sonra Amerikan sermayesi hisse senetleri satın alınmak suretiyle millî bir kuruluş haline getirilmiştir.

Aynı sürüm sıkıntıları bu ortaklıkça da çekilmiş ve fabrikaları yıllarca düşük kapasite ile çalıştırılmıştır. Süperfosfat sürümünü sağlamak için fabrikalar ürünlerinin tamamının Ziraat Donatım Kurumu ile Türkiye Şeker Fabrikaları A. Ş. tarafından satın alınarak köylüye kredili bir şekilde intikal ettirilmesi hususunda alınan tedbirlerden büyük faydalar sağlanmıştır. Bu sayede süperfosfata talep artmış ve 1963 yılında mevcut fabrikalar tam kapasiteleri ile üretime başlamışlardır. Bu tarihten itibaren memleket ihtiyacının büyüklüğü karşısında ithalâta da başladığını görmekteyiz.

1967 yılında ithal olunacak fosforlu gübre miktarının en az 600.000 ton (% 18 P2 O5 li) olacağına işarette, bu sanayinin memlekette süratle geliştirilmesi lüzumu bakımından fayda görmekteyim.

Tarım Bakanlığınca yaptırılan muhtelif etüdlere göre uygun bir gübreleme metodu ile buğdayda % 30-80, şeker pancarında % 55-80, mısırdaki % 60-100, çeltikte % 30-60, patatesteki % 60-90, pamukta % 25-40 ve çayda % 150-400 oranında bir üretim artışı olabileceği tesbit edilmiştir.

Süperfosfatın bitki randımanı üzerindeki bu öneminin çiftçilerimiz tarafından anlaşılması ve mevcut tesislerin memleketin kimyasal gübre ihtiyacını karşılamaktan çok uzak bulunması, yeni tesislerin kurulmasını kamçulamıştır. Bir ve İkinci Beş Yıllık Plânlarda önemli şekilde yer alan kimyasal gübre sanayinin kurulması uygulamalarından olmak üzere, Azot Sanayii A. Ş. tarafından Samsun'da yılda 220.000 ton üretme kapasiteli bir Tripl Süperfosfat Fabrikası ile Diyarbakır'da yılda 220.000 ton üretme kapasiteli bir süperfosfat fabrikası kurulması için yabancı firmalarla anlaşma yapılmıştır. Her iki fabrika da 1969 yılında faaliyete geçecektir.

Millî gelirin % 80 ini tarım ürünleri teşkil eden memleketimizde kimyasal gübre sanayinin hızla gelişmekte olduğunu gören TSE Süperfosfat Standartının hazırlanmasını bu yılki iş programına alarak gereken teşebbüste bulunmuştur.

Bu konuda yetkili elemanlar tarafından yapılan çalışmalar sonunda hazırlanan tasarı, memleket-

timiz şartlarına en uygun bir hale getirilmek için ilgili müesseselere de gönderilerek mütalâaları alındıktan sonra, 6.12.1967 tarihinde TSE Teknik Kurulunca kabul edilmiştir.

Süperfosfat standardı, başlıca aşağıda yazılı özellikleri ihtiva etmektedir. «Konu, tarif, kapsam» bölümünde süperfosfat ve tripl süperfosfatın tarif yapılarak, toz veya tane (granül) halindeki süperfosfatları kapsadığı belirtilmektedir. 2. bölüm, sınıflandırma ve özellikler başlığı altında, süperfosfat içlerindeki P2 O5 miktarına göre süperfosfat, tripl süperfosfat olmak üzere iki sınıfa ayırılarak, sınıflarda toz veya taneli (granül) halde bulunmalarına nazaran, ikişer tipe ayrılmaktadır.

Her tip, suda çözünen P2 O5 miktarına göre, süperfosfat üç türe, tripl süperfosfat 5 türe ayrılmıştır.

ÇİZELGE — 1)

	Süperfosfat (Toz veya Gr.) Suda çözünen % P2O5	Tripl süperfos. (Toz veya Gr.) Suda çözünen % P2O5
Tür I	14-16 (dahil)	40-42 (dahil)
» II	16-18 (dahil)	42-44 (dahil)
» III	18-20 (dahil)	44-46 (dahil)
» IV	-	46-48
» V	-	48-50

3. bölüm, süperfosfat ve tripl süperfosfatın fiziksel ve kimyasal özelliklerini ihtiva etmekte olup, kimyasal özelliklerine esas olarak suda çözünen P2O5 miktarı alınmıştır.

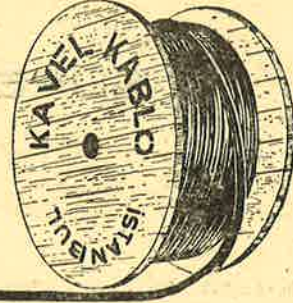
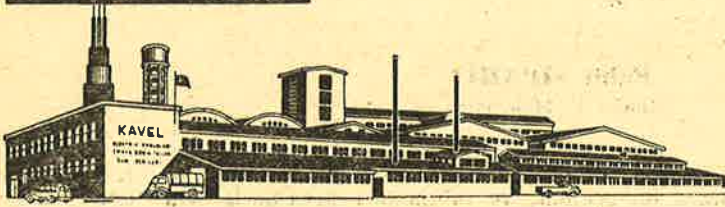
4. bölümü teşkil eden numune alma metodları alıcı ile satıcı arasındaki vuku bulacak her türlü ihtilâfı çözecek şekilde ele alınmış, muayene metodları ise fiziksel ve kimyasal olarak ikiye ayırılarak, metodlar en küçük ayrıntılara kadar açıklanmıştır.

Kimyasal muayeneler için, gravimetrik olarak, molibdat ve sitrat metodlarının her ikisi de kabul edilmiş olup, analizlerde kullanılacak reaktiflere de geniş miktarda yer verilmiştir.

5. bölüm, piyasaya arz başlığı altında süperfosfatların ambalajı üzerine yazılacak bilgileri ve ambalaj malzemesini açıklamaktadır.

6. bölüm, çeşitli hükümleri ve 7. bölüm, Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Üzük Hükümlerine göre yapılacak işlemi ihtiva etmektedir.

KAVEL

- PLASTİK İZOLELİ ELEKTRİK İLETKENLERİ
- YERALTI KABLolari (Yüksek ve alçak gerilim 240 mm² ye kadar)
- EMAYE BOBİN TELLERİ (0.10 mm ϕ - 3 mm ϕ)
- SUNİ DERİ ve YER MUŞAMBALARI

Yeraltı Kablosu NK - NKBA'ya nazaran üstün özellikleri haiz olan
YVV (NYY) YVMV (NYCY)
YVSV (NYFY) YVMHV (NYCEY)
Kablolarında ve her tip iletkenlerde KAVEL markası standartlara uygunluğun ifadesi ve üstün kalitenin sembolüdür.

KAVEL KABLO ve ELEKTRİK MALZEMESİ A. Ş.
İSTİNYE - İSTANBUL

Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

Standard — 149

EKMEKÇİOĞLU

TUĞLA, KİREMİT ve ASMOLENLERİ

Tel: 49 58 02

Salı Pazarı Han 7/1
Fındıklı - İstanbul

Tel: 44 81 29

Standard — 150

BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD KURULUŞLARINI TANIYALIM

IRAK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

(IRAQI ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION — IOS —)

Doğuşu :

1934 yılında metrik ölçü sistemini kabul etmiş bulunan Irak'ta, uzun yıllar bu tek standarddan başka resmî bir standard uygulanmamıştır. 1963 yılına kadar, standardlaştırma çalışmaları, teşkilatlanmamış bir şekilde devam etmiş, bu yüzden olumlu sonuçlar alınamamıştır.

Irak Standardları Enstitüsü, 15 numaralı kanunla, 1963 yılında kurulmuştur.

Üyeleri :

I.O.S.'un 15-21 üyeden kurulu bir konseyi vardır. Sanayi Bakanı bu Konsey'e başkanlık eder ve I.O.S. Genel Sekreteri de ayrıca Konsey'de üyedir. İlgili bakanlıklar, teknik ve bilimsel kuruluşlar, Sanayi Federasyonu, Bağdat Üniversitesi ve çeşitli alanlardaki uzmanlar Konsey'de temsil edilirler.

Gelirleri :

Enstitü'nün bütün çalışmaları Irak Hükümeti tarafından finanse edilir.

Kuruluşun Yapısı ve Standardlarının Niteliği :

I.O.S., Irak'ta, standardlaştırma çalışmalarının, politikasının tesbitinden standardların yayınına kadar bütün safhalarından sorumlu olan en yüksek kuruluştur. Bu çalışmaların programı, Konsey içinden teşkil edilen iki devamlı komite tarafından yapılır ve

yürütülür. Birinci komite standard spesifikasyonlardan; ikincisi ise, standard ağırlıklar, ölçüler ve kalibrasyondan sorumludur. I.O.S. Genel Sekreteri, bu komitelerin üyesi ve icra organıdır. Enstitü'nün çeşitli departmanları Genel Sekreter'e bağlıdır.

Yukarıda belirttiğimiz iki ana komiteye bağlı olarak şu alt komiteler kurulmuş ve faaliyete geçirilmiştir:

- 1) Tarım ve Yiyecek Maddeleri
- 2) Kimya
- 3) Yapı ve Yapı Malzemeleri
- 4) Tekstil
- 5) Makina
- 6) Elektroteknik.

Bu alt komiteler, bağlı buldukları ana komitenin de onayını aldıktan sonra, çeşitli standardları hazırlayacak olan çalışma gruplarını kurma yetkisine sahiptirler.

Hazırlanan tasarımlar, Konsey tarafından kabul edildikten sonra millî standard hüviyetini kazanırlar.

Genellikle ihtiyarî olan Irak Standardları, emniyet, halk sağlığı, millî ihtiyaçlar gibi sebeplerle ve I.O.S.'un teklifi üzerine, Hükümet tarafından mecburî olarak yürürlüğe konarak Resmî Gazete'de yayınlanabilirler.

Markası :

Irak'ta henüz, madde ve mamüllerin standardlarına uygunluğunu ve kalitelerini belirten markalar uygulanmamaktadır.

TÜRK STANDARDLARI
ENSTİTÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : M. UYGUNER
MALİ VE İDARİ
İŞLER MÜDÜRÜ : METİN KAYAALP
BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları,
Sanayi Odaları ve
Ticaret Borsaları Birliği
Matbaası - Ankara

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 91 24
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İ L Â N T A R İ F E S İ

Tam sahife 300 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kapak içleri ve arka kapak 1000 lira.
İlavə renk başına 250 lira fark alınır.

A B O N E Ş A R T L A R I

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yıllık	12 Lira	Abone bedeline
6 aylık	6 Lira	uçak postası
Sayı	1 Lira	ücreti ilavə edilir.

Yazılar, Derginin ve yazarın adı anılarak iktibas olunabilir.

Standard Dünyasından Haberler

ISO ve IEC Temsilcileri bir arada (Ön sırada Soldan 4 üncü yeni ISO Başkanı SÜNTER, 5 inci yeni IEC Başkanı Ailleret, 6 ncı eski ISO Başkanı Sir Jehangir, 8 inci eski IEC Başkanı Radulet görülmektedir.)

ISO'nun ORCO ve FINCO Komiteleri Cenevre'de Toplandı

ISO - IEC Ortak çalışmalarını geliştirmek üzere gayretler sarfediliyor

ISO/IEC Ortak toplantısından bir görünüş

Aralık ayı içinde Cenevre'de, memleketimizi yakından ilgilendiren bir konuyu da içine alan bir toplantı yapıldı. 4 Aralık Pazartesi günü başlamak üzere düzenlenen ORCO (ISO'nun Organ'zasyon Komitesi) toplantısına, Komitenin Başkanı ve ISO Başkan Vekili Mr. H.A.R. Binney, ISO Başkanlığı 31 Aralık 1967 de sona erecek Sir Jehangir J. Ghandy ile aynı tarihte bu görevi devralacak yeni ISO Başkanı Faruk A. Sünter'i de bu vesile ile Cenevre'de bulunmaya davet etmiştir. Böylece yeni Başkan'ın, 4-8 Aralık günleri arasında toplanacak ORCO'dan başka, FINCO (Finansman Komitesi) ve ISO/IEC Ortak Çalışma Koordinasyon Komitesi işlerini de yakından izlemesini sağlamak suretiyle bu devir-teslim töreni daha kalabalık bir üye grubu içinde düzenlenmiştir.

Pazartesi günü sabahı, yalnız S'r Jehangir J. Ghandy, Faruk A.

Sünter ve Mr. Binney toplanmışlar, haftanın programını ve geçitli toplantıların gündemlerini gözden geçirerek, aralarında işlere verilecek yön hakkında konuşmuşlardır.

Oğleden sonra yapılan ORCO toplantısı, ISO'nun 1. Rue Varembe adresindeki Merkez Binasının alt katında bulunan büyük toplantı salonunda yapılmıştır. Toplantıya, yukarıda sözünü ettiğimiz Başkanlık Divanı'nın yanısıra, ORCO üyeleri Mr. Donald L. Peyton (A. B.D.), Mr. V. Clermont (Fransa), Mr. N. Ludwig (Almanya), Mr. W. Ruggaber (İsviçre), Mr. O. Sturen (İsveç) ve Amerika'da bulunan Prof. Dr. V. V. Bo'tsov'un yerine Mr. Berest (S.S.C.B.) ile ISO Genel Sekreteri Mr. C. H. Sharpston ve Yardımcısı Mr. Maréchal katılmışlar ve gündemin maddelerine göre başka ilgili ISO memurları da zaman zaman toplantıda hazır bulunmuşlardır.

Toplantıya Mr. Binney başkanlık etmiş ve çok uzaktan davetlerine icabet ederek gelmiş bulunan eski Başkan Sir Jehangir J. Ghandy ile yeni Başkan Faruk A. Sünter'e teşekkürlerini bildirmiştir.

Bu küçük törenden sonra, o gün için gündemde bulunan tek maddeye geçilmiş ve ertesi günü yapılacak olan ISO/IEC Ortak Çalışma Koordinasyon Komitesi toplantısında ileri sürülecek ISO görüşü üzerinde, gündemin her maddesi ayrı ayrı tartışılarak gerekli kararlar alınmıştır. Bu çalışmalar akşam geç vakit sona ermiş ve ertesi sabah yeni aynı salonda, her iki tarafın temsilcileri bir araya gelmişlerdir.

ISO/IEC Ortak Çalışma Koordinasyon Komitesi :

ISO tarafından, toplantıya birgün önce öğleden sonra toplanan heyet aynen katılmış ve o miktarda IEC temsilcisi de masada yer almıştır. Bu Ortak Komitenin kuruluşunda kararlaştırıldığı üzere, Başkanlık görevi sıra ile ISO ve IEC arasında yapılacağından ve bu iş geçen defa ISO tarafından görüldüğünden, gündemin ilk maddesinde «Başkan Seçimi» yerine, bu hususun tesbiti ile yetinilmiş ve Başkanlık makamına üç yıl için yeni seçilmiş bulunan IEC Başkanı Mr. P. Ailleret geçmiştir.

Mr. Ailleret'nin hemen yanında, eski Başkan Mr. R. Radulet, IEC Genel Sekreteri Mr. L. Ruppert ve Yardımcısı Mr. Stanford yer almış bulunuyorlardı.

Toplantının gündemine geçilmeden önce ISO Başkanı Sir Jehangir söz alarak, Moskova'daki sözlerinin Prag IEC Genel Kurulu'na yanlış aksettirildiğini ve her şeyden önce bunu düzeltmek arzusunda olduğunu beyanla bir konuşma yapmıştır. Hazır bulunanların hepsi tarafından çok olumlu karşılanan bu konuşma, bir süreden

(Devamı 27. Sayfada)

Faruk A. Sünter, ISO Başkanlığı Görevini Devraldı

1968 - 70 döneminde Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtı'nı yönetecek olan TSE Başkanı, görevi devralmak üzere Aralık ayında Cenevre'ye gitti

ISO Başkan Vekili Binney, eski ISO Başkanı Sir Jehangir ve yeni ISO Başkanı SÜNTER bir arada

4-8 Aralık 1967 tarihleri arasında Cenevre'de ISO/ORCO, ISO/FINCO ve ISO/IEC Ortak Çalışma Koordinasyon Komitesi toplantılarından sonra, ORCO ve FINCO üyeleri ile ISO câmiyasından yetkili yüksek memurların davetli olduğu bir akşam yemeği düzenlenmiştir.

Bu yemekte ilk konuşmayı, ISO Başkan Vekili Mr. H.A.R. Binney yapmış ve üç yıldan beri büyük bir başarı ile ISO Başkanlığını yapmış olan ve bu sıfatla son defa Cenevre'ye gelmiş bulunan Sir Jehangir J. Ghandy'ye arkadaşları adına teşekkürlerini bildirmiş, meziyetlerini övmüş ve yeni Başkan Faruk A. Sünter'i tebrik ederek, kendisine başarılar dilemiştir.

Buna cevap veren eski Başkan Sir Jehangir, ISO câmiyasından gördüğü bu yakınlığa karşı duyduğu teşekkür hislerini dile getirmiş, yardımcısı Mr. Binney'in bu üç yıllık çalışma döneminde kendisine yaptığı yardımları övmüş ve Başkan Faruk A. Sünter'e dönerek :

«— Birkaç gün sonra, üç yıl için bu ağır ve şerefli görevi siz yükleniyorsunuz. ISO câmiyası, sizden çok şey bekliyor. Özellikle Moskova'da kararlaştırılan işler arasında, kalkınmakta olan ülkelerin sorunları ve onlara yapılacak yardımlar, en önemli yeri tutmaktadır. Sizin, gelişmiş ülke kültürünü, gelişmekte olan bir ülkenin çocuğu olarak, bir arada temsil eden müstakbel Başkanımız sıfatıyla bu davayı en iyi şekilde ele alıp yürüteceğimize em'nim. Başarılarınızı can-ü gönülden dilerken, Mr. Binney gibi değerli bir Başkan Vekili'nin desteğine sahip bulunmak şansını da muhafaza ettiğiniz için tebriklerimi sunarım.» demiştir.

Yeni ISO Başkanı Faruk A. Sünter, Sir Jehangir ve Mr. Binney'e, kendisi hakkındaki övücü sözlerinden ötürü teşekkürlerini sunarak konuşmasına başlamış, yüklendiği şerefli sorumluluğun ağırlığını şimdiden hissettiğini, Moskova'da, seçimden sonraki mesajında da belirttiği gibi, bu görevin bir kişinin çabaları ile değil, bir câmianın işbirliği ile başarılabilecek nitelikte olduğunu tekrarlamak istediğini, kendisini bütün câmianın destekleyeceğinden em'in bulunduğunu ve özellikle, bugün burada olan çok değerli zevatın yardımlarıyla başarılamayacak bir iş tasavvur etmediğini belirtmiş, Sir Jehangir'in ve geçmiş başkanların mesailerini şükranla yadettikten sonra :

«— ISO'nun âdetleri arasında Başkan Vekillerine teşekkür yeri ayırma diye bir şey yok. Her şey Başkana bağlıyor. Halbuki, gelmiş geçmiş Başkan Vekilleri çok değerli zevattan seçilmiş kimseler olduktan başka, çalışmaların büyük yükünü de üzerlerine alan mümtaz şahsiyetler olduklarında hepimiz mütefakız. Bu vesile ile, benim dönemimde de Başkan Vekili olan değerli Mr. Binney'i ve onun selefleri müteveffa Jean Birlé ile Amiral Hüssey'i anmak isterim.» demiş ve Merkez Sekreteryası memurları ile bütün ISO üyesi milli kuruluşları da zikretmek suretiyle kadehini Sir Jehangir J. Ghandy'nin şerefine kaldırmıştır.

TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter, bu törenden sonra ve 1 Ocak 1968'den itibaren yeni görevine başlamış olmaktadır.

BİK

ASBEST BORULARI

PİK BORUDAN
**% 40 UCUZ
HAFİF**

Bayındırlık Bakanlığı Sıhhi Tesisat keşif ve
şartnamesi Kod No. 71 a

Merkez :
UNKAPANI C. 33
TEL: 27 22 19 - 22 35 87

UCUZ HAFİF SAĞLAM TECRİTLİ DAYANIKLI KESİLEBİLİR BOYANABİLİR TÜRK NORM VE STANDARTLARINA UYGUN

Standard — 151

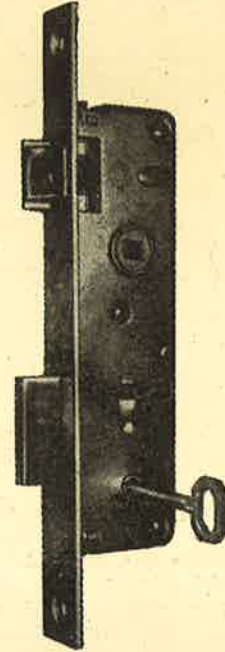
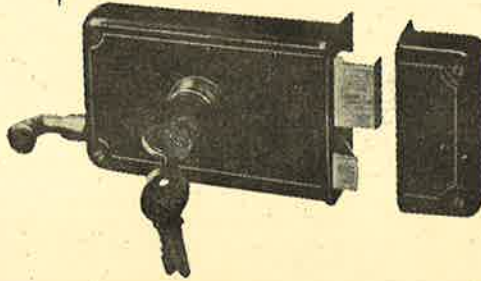
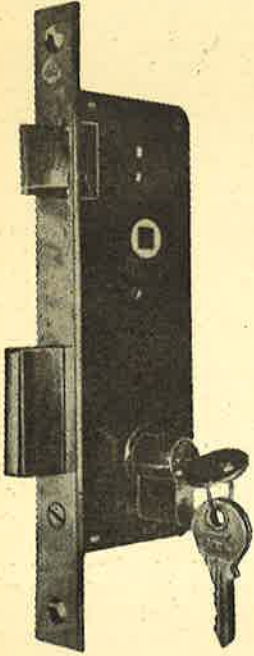
İTO KİLİTLERİ

SİLİNDİRLİ (YALE TİPİ) KİLİTLERİMİZİN ÖZELLİKLERİ :

- Anahtarlarımız, yeni gümüş (FAKFON) alaşımındandır.
- Kilit Barelleri, 5 fişeli olduğundan açma ihtimali yüzbinde birdir.
- Fişe yayları FOSFOR BRONZ yay malzemesinden imâl edilmiştir.
- Kilit yayları (Din : 17200 ve Din : 17222) hakiki yay çeliğindedir.
- Ayna, Dil ve sürgüler tamamen PİRİNÇTEN yapılmıştır.

ÇEŞİTLERİMİZ :

GÖMME VE MAKARALI GÖMME
GÖMME SİLİNDİRLİ VE MAKARALI
SİLİNDİRLİ TIRAJLI
SİLİNDİRLİ EMNİYET KAPİ KİLİTLERİ

UMUMİ SATIŞ MERKEZİ : Tel : 27 90 00
Mustafa Kurtkaya - Nöbethane Cad. 25/2 Sirkeci - İstanbul

FABRİKA : Tel : 21 59 12
İto Kilit Fabrikası - Topçular Kışla Cad. 123 Rami - İstanbul

Standard — 152

STANDARDLAR VE TÜKETİCİ BİRLİKLERİ

TÜKETİCİ, PİYASADA SADECE YETKİLİLER TARAFINDAN YAPILAN KONTROLLARLA YETİNMEMELİ, KENDİSİ DE BU KONTROLLARA KATILARAK KALİTESİZ GÖRDÜĞÜ MALLAR İÇİN MÜCADELEYE GİRİŞMELİDİR

Gerek ödedikleri paranın tam karşılığını almak gerekse piyasayı standardın altında bulunan değersiz mallardan temizlemek amacı ile tüketicilerin ve özellikle ev hanımlarının güvenilir kalitede mallara rağbet etmeleri çok yerinde bir harekettir.

Bugün üretim durumu çok gelişmiş olduğu halde ne tüketim, ne de paranın akılcıca sarfı bu üretime ayak uyduramamıştır. Gelişen bu üretim karşısında her ne kadar hazırlanan standartlar sayesinde kalite kontrolü yapıyor ve kalite bir kerte kadar sağlanabiliyorsa da tüketici, satın aldığı malları değerlendiremiyorsa, tüketici yararına alınan tedbirlerin hiç birinden tam bir fayda beklenemez. Demek oluyor ki tüketici piyasada sadece yetkililer tarafından yapılan kontrollerle yetinmemeli, kendisi de bu kontrollara katılarak kalitesiz gördüğü mallar için mücadeleye girişmelidir.

Yalnız, üzüntü ile kaydedilecek bir nokta da, bu mücadelenin gelişme halinde olan ülkelerde hemen hemen yapılmaması ve yapılsa bile tesirden uzak bulunmasıdır. Bu mücadelenin etkili olabilmesi için de tüketicilerin birleşerek birlik kurmaları gerektir. Ancak mesele bu birliklerin kurulması ile de bitmez. Bu birliklere kayıtlı üyelerin sayısının da çoğaltılması lazımdır, yani üye sayısı ne kadar artarsa mallar üzerinde yapılan kontrollerin sayısı da o kadar artar ve piyasaya sürülen malların kalitesi de o nisbette yüksek olur.

Şimdi tüketicilere bir göz atalım. Dünyanın bir çok yerlerinde, özellikle A.B.D. ve Batı Avrupa'da ev hanımları en önemli tüketicilerdir. Bu hanımlar ev eşyasından, ailenin diğer fertlerinin giyeceklerin-

den tutun da otomobil, hattâ ev seçimine kadar her türlü satın alma işleri ile meşgul olurlar. Sabahdan akşama kadar dairede veya başka işyerlerinde çalışan kadınlar işlerinden çıktıktan sonra evlerinin ihtiyaçları için çarşıya dolaşırlar. Bir kadın için çarşıya çıkmak yorucu bir iş sayılmaz, çünkü alışveriş kadının çekici bir eğlencesi, bir vakit geçirme vasıtasıdır. Bu yüzden tüketici birliklerinin kurulmasına kadınların ilgisini bu yöne çekmekle başlamak yerinde olur.

Tüketici Birlikleri üzerine eğilirsek, bu birliklerin tüketicilere doğru yolu gösteren örgütler olduğu görülür. Bu birliklerin belibaşlı özelliği, bunların bağımsız, politikadan ve kâr düşüncesinden uzak teşekküller olması ve amaçlarının da tüketicilere satın aldıkları mallar için ödedikleri paranın tam karşılığını alabilmelerini sağlamasıdır. Bu husus ise tüketim mallarının, uzmanlara yardımı ile, deneyden geçirilmesi ve elde edilen sonuçların bu birliklerin organı olan bir dergide yayınlanması suretiyle sağlanır. Böyle deneylere başlamadan önce tüketici birlikleri malların perakendecilerden alınmasına ve imalatçılardan ya da acentalarından gelen malların kabul edilmesine son derece dikkat ederler. Ayrıca tüketici birliklerinin organı dergiler ilân almamak suretiyle ticari çıkardan uzak bulunurlar.

Bu birliklerin elde ettiği başarılar küçümsenmeyecek derecede önemlidir. Biz bunlardan bir tanesine değinmekle yetineceğiz. Oyuncakların, çocuk sağlığı ve emniyeti bakımından çok dikkatle yapılması gerektiğini belirtmeğe bilmem lüzum var mı? Böyle olmakla beraber gelişmiş ülkeler arasında yer alan Kanada'da dahi harcılacak oyuncakların deneyden geçmeden pi-

yasaya sürüldüğü tüketiciler ile tüketici birliklerinin yaptıkları işbirliği sonunda meydana çıkarılmıştır. Bunun üzerine tüketici birlikleri bu soruna el atmış ve oyuncakların deney ve muayeneden geçirilmesi sonunda gerek kalite gerekse fiyat bakımından yeterli hale getirilmesini sağlamıştır.

Tüketici birlikleri ayrıca teknik elemanların yardımı ile tüketicilerin ilginç reklamlarla aldatılmalarının önüne geçilmesini sağlar.

Batılı ülkelerde bu birliklerin yanı sıra «Better Business Bureau» adlı müesseseler tüketicilerin çıkarlarını gözeten birer fahri müesseseler olarak imalatçıların karşısına çıkmakta ve etkili çabalar sonunda imalatçıların mallarını yüksek kaliteli olarak piyasaya sürmelerine sebep olmaktadır.

Yukarıdanberi anlata geldiğimiz bu birliklerin görevlerini, gelişme halindeki ülkelerde, ulusal standard enstitüleri yapmaktadır. Ancak tüketicilerin bu standard enstitülerine karşı gösterdikleri yakınlık ve ilgi neticesinde, bu enstitülerin tüketicilerle el ele vererek sadece iç piyasaya kaliteli malların arzını sağlamakla kalmayacak, kalite üzerinde hassasiyetle durulması sonunda, dış piyasalarla rekabet edebilecek malların üretimi ile de dış ticaretin gelişmesi sonucunda ülkenin gelişme hızı artmış olacaktır.

Sözlerimize tüketicilerin de üzerlerine düşen kontrol vazifelerini benimseyip standard enstitüleri ile canla başla işbirliğinde bulunacakları ümidi ile son veriyoruz.

«ISI» Bülteninin Ekim 1967 sayısından»
Derleyen:
Fikret CATALCALI

BİR MALIN UCUZ FIATI
İLE DEĞİL, KALİTESİ İLE
ÖĞÜNME LİDİR

en
ucuz mal
kaliteli olan
maldır...

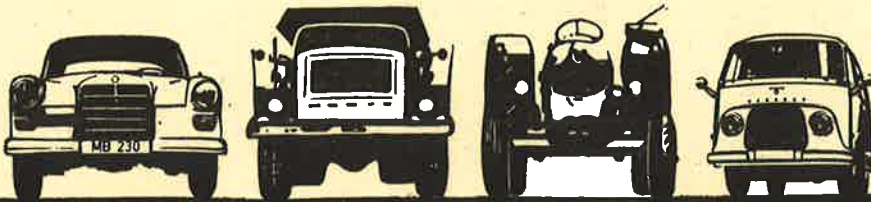
BELCO

Sellülozik boya çeşitleri kalitesinin üstünlüğünü Dünya çapında kabul ettirmiş yegâne Sellülozik boya sistemidir.

Komple **BELCO** oto boya çeşitleri Imperial Chemical Industries Ltd. - London firmasının Lisansı altında **Çavuşoğlu Boya Fabrikalarında imal olunmaktadır.**

Türkiye Genel Distribütörü :

BELSAN BOYA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
İstanbul, Karaköy Kardeşim Sokak No. 44/3 Telefon : 49 67 10

Sanayi Bakanlığı elemanları için düzenlenen seminerde ortaya çıkan bazı hususlar

Muzaffer UYGUNER

Bilindiği gibi Kasım 1967 ayının son günlerinde, Sanayi Bakanlığı elemanları için bir seminer düzenlenmişti. Bu seminer hakkında bilgi STANDARD'ın 71 inci sayısında verilmiştir. Bu seminerde verilen konferanslarla ilgili tartışmalarda ve özellikle son günün programında yer alan genel tartışma saatinde bazı hususlara değinilmiştir. Bunların çoğu, alınması gereken bazı tedbirlerle ilgilidir. Burada, ortaya çıkan hususlara değinilecek ve çareleri gösterilmeğe çalışılacaktır. Ancak, hemen belirtelim ki, bu hal çareleri TSE'nü ve STANDARD dergisini bağlayan ve bunlara mal edilmesi gereken esaslar olmayıp kendi kişisel görüşlerimizdir.

1 — Alınan nümune bedellerinin ödenip ödenmemesi :

Tartışmalar sırasında, ortaya atılan ve üzerinde çok durulan bir konu alınan nümunelerin bedellerinin ödenip ödenmemesi konusu olmuştur.

Bilindiği üzere, 1705 sayılı Kanunun üçüncü maddesi şöyledir : «İşbu kanunun derpiş eylediği mürakabeyi icraya memur edilenler i-cap ettiği takdirde mürakabeye tâbi mevaddan nizamnameleri ile tayin edilecek usul ve miktarda nümune alabilecekleri gibi müesseselerin açık ve faaliyette buldukları zamanlarda imal, satış ve depo mahallerinde teftişte bulunmak selâhiyetini de haizdirler.»

Bu maddede, tüzüklerde ve standartlarda gösterilen usul ve miktarda nümune alınabileceği belirtilmiştir. Maddede, nümune bedellerinin ödeneceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı gibi başka maddelerde de bir hükme rastlanmamaktadır. Buna göre, nümune bedellerinin ödenmesi söz konusu olamaz. Ancak, bu görüşe karşı, 3018 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile sürülmektedir. Bu maddeye göre, «1705 numaralı Kanun ile işbu kanun hükümleri dahilinde yapılacak nizamnamelerle tayin edilen «mürakabe masrafları» İktisat Vekâleti bütçesinden temin edilir.» Buradaki «mürakabe masrafları» geniş olarak yorumlanırsa bütün giderlerin söz konusu olduğu söylenebilir. Ancak, buradaki deyim yalnızca mürakabe için kullanılacak memurların maaş ve başka giderlerini kapsamak üzere dar anlamdadır. 1936 yılında yapılan ilk yorum ve uy-

gulama bu yolda olduğu gibi bundan sonraki uygulama da bu dar anlam esas alınarak yapılmıştır.

Nümune bedellerinin ödenmesi, denetlemenin kamu yararına ve memleket çıkarına olduğu gerekçesine bağlanır. Böyle olunca, denetçilerin giderleri genel bütçeden karşılanacak, nümuneler de bedelsiz alınarak sanayici ve tacirler bu kamu hizmetine katkıda bulunacaktır. Bu denetlemenin sonunda bir çıkarı olanların da giderlere, eşit şartlarda ve miktarda olmasa da, katılımı esastır. Bugün, Batı ülkelerinde yapılan denetlemelerde, hükümetçe alınan nümunelerin bedeli ödenmektedir. Bu uygulama esas alınrsa nümune bedellerinin ödenmesi gerekir. Bu uygulama ise genel bütçeye büyük külfet yükler.

Şunu da unutmamak gerekir ki, standartlara uygunluk markalarının uygulanması sebebiyle alınan nümuneler için anlaşma yapılan firmaya bedel ödenmemekte, buna karşılık, o firmanın satıcılardan alınan nümuneleri için satıcıya bedel ödenmektedir.

Denetlemeler sırasında denetçi ile mal sahibi çatışmalarını doğurduğu anlaşılan bu nazik konuya adil bir hal çaresi araştırılmalıdır. Sözelgesi, normal denetlemede alınan nümune bedelleri ödenebilir de şikâyet üzerine yapılan denetleme sonunda alınan nümune bedelleri ödenmez.

2 — Mühür mumu kullanılması :

Seminer sırasında, alınan nümunelerin açılmaması için kullanılan mühür mumunun elverişsizliği üzerinde durulmuştur. Mühür mumunun eritilmesindeki güçlük çok önemli bir mahzur teşkil etmektedir. Gerçekten de bu mumun kibrit veya çakmak yardımı ile eritilip dört nümunenin mühürlenmesi çok zordur ve aynı zamanda da uzun süreye ihtiyaç göstermektedir. Bunun için, bazı denetçilerin yanlarında cezve götürdükleri ve mumu cezvede erittikleri anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, mevzu hükümlerde mühür mumu kullanılacağı yazılı değildir, bu uygulama geleneksel bir uygulamadır. Bugün P.T.T. ile ihracat kontrolörleri kurşun, halı kontrolü yapan bazı tica-

ret ve sanayi odaları ise alüminyum plâka kullanmaktadır. Sanıyoruz ki mühür mumunun bırakılmamasında ve bu iki araçtan birinin kullanılmasında faydalar vardır.

3 — Standard malların nümunelerinin TSE'de bulundurulması :

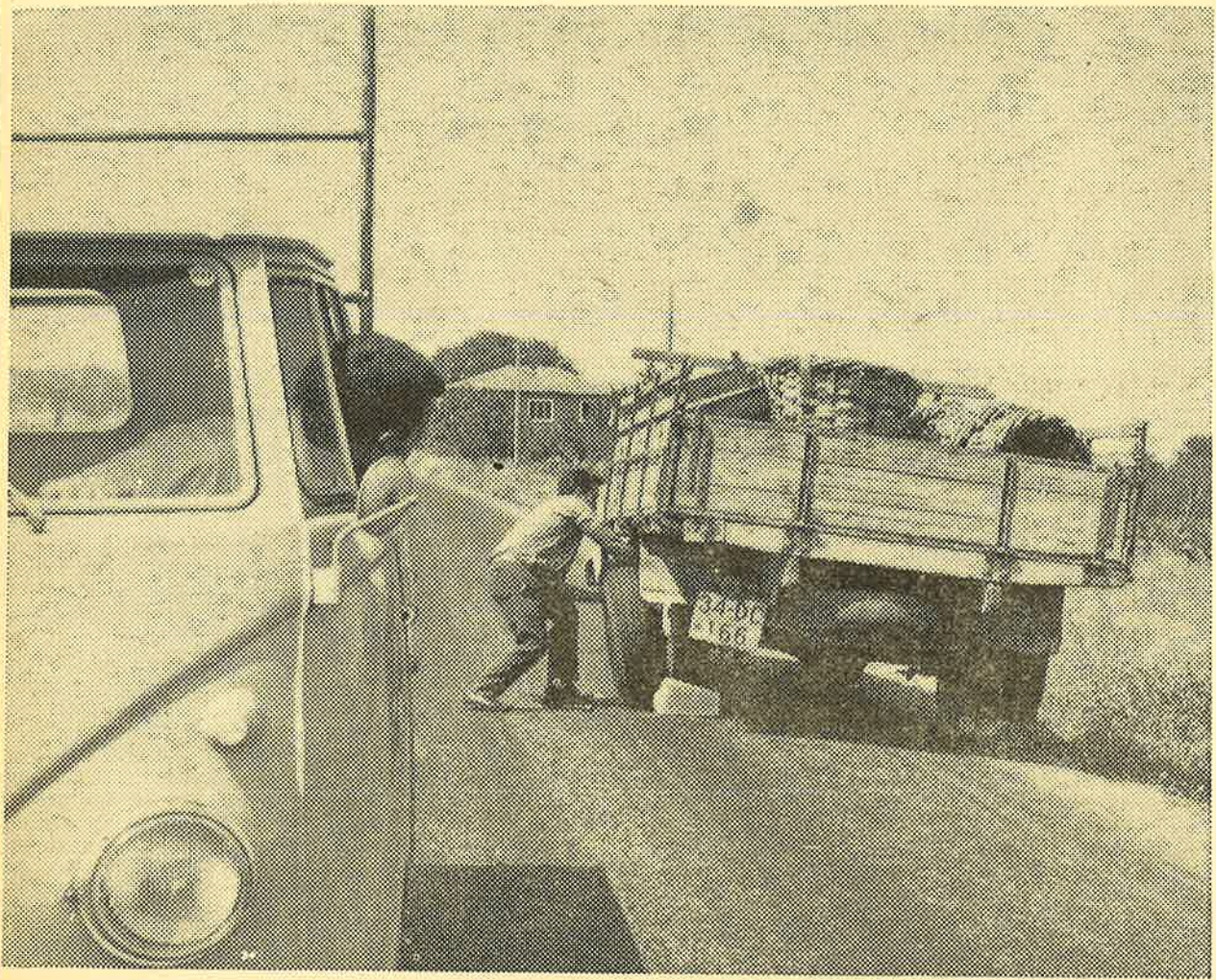
Seminer tartışmaları sırasında, standardı yapılmış malların birer nümunesinin TSE'de bulundurulmasının ve bunların yanında kusurlu olanların ve bunlardaki gözle görülebilen kusurları gösterecek nümunelerin de yer almasının daha faydalı ve öğretici olacağı üzerinde durulmuştur.

Çok faydalı olan bu öneri yerindedir elbette. TSE de bu amaçla bazı hazırlıklar yapılmıştır. İmkanlar elverdikçe bu nümuneler de sağlanmaktadır. TSE'nin mali gücünün bütün malların nümunesini alıp teşhir etmeğe yeterli olmadığı bir gerçektir. Bu gerçek karşısında firmaların yardımcı olması nümune ve teşhir işini kolaylaştıracak, hızlandıracaktır. Böylece, gerçekten çok yararlı bir iş yapılmış olmaktadır.

4 — Kaput bezi nümune miktarı :

1938 yılından bu yana yürürlükte bulunan (10 Mart 1938 tarih ve 2/10576 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulmuştur.) «Kaput bezlerinin tip ve vasıfları hakkında Tüzük» ün 11 inci maddesine göre, alınacak nümune miktarı «Onar cm lik üç parça»dır. Tüzük'de muayene metodları gösterilmemiş olduğundan bunların nasıl muayene edileceği bilinmemektedir. Bu defa yayımlanan muayene metodları ile ilgili standarda göre bu miktarın «birer metrelik üç parça» olması gerekmektedir. Türk Standardı mecburi kılınmamış olduğundan nümune alma konusunda uygulanamaz. Fakat, muayene metodlarına göre de alınan «onar cm. lik» nümunelerin muayene edilmesi mümkün değildir. Bu durum karşısında yapılması gereken iş, Tüzük hükmünün değiştirilmesidir.

(Denetlemenin yer bakımından sınırı, Ayakkabı Murakabe Tüzüğü ve Laboratuvar muayeneleri ile ilgili hususları başka bir yazıda ele alacağız.)

Vah vah...keske UNIROYAL* alsaydı!

Sağlam ve rahat lâstikler üzerinde yol alırken her şoför arkadaş sık sık böyle lâstığı patlamış vasıtalara rasgelir. Gözü, bu manzaraya takılır. Sonra vah vah, der geçer. Vaktiyle patlayan lâstiklerden o da çekmiştir. Lâstik patlamasının ne dertli, ne kadar can sıkıcı bir iş olduğunu çok iyi bilir.

İşlerinin erbabı olanlar bu duruma düşmemek için şimdi bir tek lâstik seçiyor: UNIROYAL! Evet... UNIROYAL! Terkibinde harika birleştirici CVC bulunan lâstik... Sadece naylon iplik kullanılarak imal edilen lâstik... Isınmaya en mukavim

lâstik... Üstün fren emniyeti sağlayan lâstik... Defalarca sırt geçirebilen lâstik...

Siz de vasitanızı UNIROYAL lâstikleri ile donatarak lâstikten yana rahat ediniz.

Yaman şoförün lâstığı

* UNIROYAL, meşhur U. S. ROYAL lâstiklerinin yeni ismidir.

Mahalli ISO Komitelerine Duyulan İhtiyaç

(Baştarafı 13. Sayfada)

ları dolayısıyla gerekli görülecek ayarlamaların yapılabilmesi imkân dahiline girecek ve böylelikle deniz taşı pazarlarda mal mübadelesi oldukça kolaylaşacaktır.

Bu açıklamalar, bir hususu kesin bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. ISO spesifikasyonlarının millî çıkarlar paralelinde hazırlanabilmesi için çeşitli çalışma grupları bünyesindeki teknik çalışmalara sürekli bir şekilde katılmak ve aktif bir rol oynamak, hayati önem taşıyan bir konudur. Bununla beraber, mesafe problemi, toplantıların hepsine katılmayı engelleyen bir faktör olarak belirmektedir. Bu sebeple, «iştirakçi üye (participant member)» liğın yanı sıra, çalışmalara, yazışma yoluyla, ya da «gözetimci üye (observer)» olarak katılmak bir dereceye kadar fayda sağlamaktadır.

Ancak bu faydalar, her hal-ükârda, mahallî endüstrilerin görüş ve çıkarlarını biraraya getirip değerlendirebilecek millî komitelerin varlığı ile elde edilebilir. Bu komiteler, gerektiği zaman ISO Çalışma Gruplarının toplantılarına da katılacaklardır.

Bugün Güney Afrika'da bu tip komiteler, daha çok Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) nun faaliyetleri ile ilgilenmekte ve IEC Spesifikasyonlarının hazırlanmasında aktif bir şekilde yer almaktadırlar. Tekstil konusunda da bir mahallî ISO komitesi vardır ve çalışmalarına devam etmektedir. Fakat ülkede, kurulacak yeni mahallî komitelerden, milletlerarası ticarete kendi çıkarlarını savunmaları bakımından yararlanacak, ihracat potansiyeline sahip pek çok endüstri sektörleri mevcuttur.

ORCO VE FINCO KOMİTELERİ CENEVRE'DE TOPLANDI

(Baştarafı 21. sayfada)

beri iki kuruluş arasında esen ger-
gün havayı yumuşatmaya ve gün-
demin diğer maddelerinin bu anla-
yış içerisinde görüşülmesine vesile
olmuştur.

İki kuruluş arasında benzer
konularda işbirliğini sağlamak a-
macıyla, geçen defaki toplantıda
başlayan işlerin herbiri üzerinde el-
de edilen ilerlemeler gözden geçi-
rilmiş; fakat hiçbir noktada tam
bir sonuca varılmadığı görülerek
bu çalışmaların yeni beliren direk-
tiflerin ışığı altında, her iki Sek-
reteryaya'ca ele alınarak, gelecek
toplantıya kadar olgunlaştırılması
dileğinde bulunulmuştur.

Ortak Komite toplantısı mü-
nasebetiyle, ISO tarafından bir
öğle yemeği düzenlenmiş ve şeref
masasında yer alan Sir Jehangir J.
Ghandy, Mr. P. Ailleret, Faruk A.
Sünter ve Mr. R. Radulet ile Mr.
Binney'den kurulu beşli grup da,
iki kuruluşun yakın işbirliğini sağ-
layacak görüşmeler yapmışlardır.

Ortak Komite, önümüzdeki top-
lantısını 1968 Eylül ayında Lon-
dra'da, IEC Genel Kurulu sırasın-
da yapacaktır.

**FINCO ve ORCO
Toplantıları**

6-8 Aralık günleri arasında,
FINCO ve ORCO toplantıları, sıra
gözetmeksizin, sabah ve öğleden
sonraları, sürekli olarak günde iki
defa toplanmak suretiyle yapılmış-
tır.

FINCO toplantılarına, I SO
Muhasibi Mr. Jean-Claude Hentsch
Başkanlık etmiş, ORCO toplantıla-
rını ise, yukarıda da belirttiğimiz
gibi Mr. Binney yönetmiştir. Her
iki toplantıda da ORCO için say-
dığımız üyeler hazır bulunmuştur.
Son toplantılara, Mr. Berest'ten
başka Mr. Petkov da S.S.C.B. he-
yeti içinde katılmıştır.

FINCO'da, önümüzdeki Kon-
sey toplantısına hazırlanacak içinde
bulduğumuz yılın mali raporu ile
1968 Bütçesinin esasları üzerinde
görüşülmüş, mali kaynakların art-
tırılması ve sarfiyattan yapılabile-
cek tasarruflar üzerinde durul-
muştur.

ORCO'da ise, gündemin pek
çok maddesinin Genel Sekreterlik'e
istenildiği gibi olgunlaştırılma-
mış olduğu görülmüş; bunlar hak-
kında görüşler belirtilmiş ve bu
görüşlerin ışığı altında, gelecek
toplantıya kadar gerek Merkez
Sekreteryası'nın, gerekse ilgili
çalışma gruplarının hazırlıklarını
gelecek toplantıya kadar tamaml-
layıp o zaman kesin bir sonuca va-
rılması karara bağlanmıştır.

Bu arada, emekliye ayrılan bir
ISO memuru hakkında özel bir kar-
rar alınmış ve ISO Bülteninin fay-
dalı ve ilgili bütün çevrelere hitap
eden yepyeni bir anlayışla hazırlan-
masını sağlamak üzere, tecrübe
mahiyetinde bastırılan ve parasız
dağıtılan ilk iki sayısından sonra
üçüncü sayı için yapılan hazırlık-
ların durdurulması ve yapılacak
çalışmalar sonunda elde edilecek
çeşitli şekillerin incelenmesinden
sonra bu işe yeniden başlanması
uygun mütalâa edilmiştir.

1968 Programında Standard

(Baştarafı 5. sayfada)

sitesi geliştirildikten sonra bu ü-
nitelerin ikame edilebileceği tipteki
ünite veya parçaların ithal yasak-
lanacaktır» (mad. 3/a) hükmü gö-
rülüyor. Böylece fiilî bir standarda
gidileceği ortaya çıkmaktadır.

Tarım alet ve makinaları bö-
lümünde de, «yerli parça imal o-
ranlarının artırılabilmesi, amacı ile
yurt içinde üretilmekte olan trak-
törlerin belli birkaç tip halinde i-
malını gerçekleştirmek üzere bir
standard hazırlanacaktır. Bu stan-
dard 1968 yılında yürürlüğe kona-
cak ve bunun dışındaki tiplerde ü-
retim yasaklanacaktır» (mad. 3/a).
Programın bu konuda bir yıllık sü-
re vermesi karşısında çalışmaların
hemen başlaması gerekiyor.

Elektrik makina ve gereçleri
ile ilgili olarak «elektronik cihaz
ve malzemesinin Türk Standardlarını
hazırlama çalışmaları hızlandırıl-
acaktır.» (mad. 3/a) denilmiştir. E-
lektronik sanayii bölümünde ise
buna paralel şu tedbir görülmüyor :
«Elektronik cihaz ve malzemesinin,
öncelikle radyo, pikap ve magneto-
fonun standartları tamamlanarak,
bu mamüllerin kalite kontrolü sağ-
lanacaktır.» (mad. 3/a). Televizyon
alıcı cihazları konusunda da (mad.
3/b) aynı tedbire yer verilmiştir.

Plânda yer alan madenî esya,
çimento imalât sanayii alt sektörle-
ri ile ulaştırma sektöründe yer a-
lan «Vagonlar üzerindeki değişen
parçalarda yeknesaklık sağlana-
caktır.» tedbirî programda bulun-
mamaktadır.

1968 yılında da TSE'nü önemli
görevler beklemektedir.

M. U.

İş Adamları

TÜRKİYE
İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadî
olayları yakından takip edebileceğiniz
yegâne gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Karanfil Sokak No. 56, Bakanlıklar - Ankara

Standard — 156

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜNÜN KALİTE
GARANTİ BELGESİNİ VE MARKASINI
HAİZ KABLO, MEMLEKETİMİZDE

TÜRK SIEMENS PROTODUR

ADI ALTINDA İMAL EDİLMEKTEDİR

TSE'nin her zamanki tavsiyesi:

« markasını taşıyan malı inanarak
alın, güvenerek kullanın »

SIMKO

TİCARET VE SANAYİ A. Ş.

İstanbul
49 34 10

Ankara
17 51 20

İzmir
3 86 19

SUMMARY OF CONTENTS

ISO AND TSE

p. 3

In this issue, the editorial consists of the article entitled «International Organization for Standardization and the TSE» published in the Turkish Economic Gazette dated December 28, 1967, written by the honourable Munis Faik Ozansoy, the Counsellor of State in the Prime Minister's Office.

Before assuming his present post, Mr. Ozansoy held the office of the Secretary General, Ankara Chamber of Industries and that of Under-Secretary of State at the Ministry of Commerce, and enjoys the reputation of being well versed in economic and standardization matters.

The article reads as follows :

Implementation of standards dates back many years. Documents remaining from the Ottomans indicate that the understanding and implementation of standards are old in Turkey too. However, the usefulness and importance of standards for mass production has really begun to be appreciated in recent times, after which a conscious effort towards standardization commenced and the usefulness of national standardization institutions began to be realized. As a result of this realization, either private companies or governments got together and laid the foundations of the early organizations to make or implement standards.

After this movement, which began in industrial countries, spread and was accepted, the need for international cooperation in the field of standardization became a topic of discussion. Inquiries carried out among national institutions showed that the necessary ground was ready for international standardization and thus the International Standardization Association was founded in 1923. The Organization, which operated with only a few members in the beginning, performed good work until the Second World War, but had to cease functioning during the war. After the war, work on international standardization was restarted and in the light of past experience a new organization was set up. The present International Standardization Organization (ISO), which is a union of national standardization institutions, commenced work in 1946. The Organization, which has 56 members today, has a Council and a President. Both the Council as well as the President are elected for three years by the General Assembly which convenes triennially.

TSE (The Turkish Standards Institution) which is charged with preparing Turkish Standards, is also a member of ISO. As is known, TSE was founded in 1951 in conformity with Article 62 of Law No. 5590.

Even though standardization has an old history in Turkey, it was agreed to take it up within the framework of the modern concept of standardization, and the first standardmaking unit was set up within the Union of Chambers of Commerce and Commodity Exchanges, in accordance with the recommendation of the foreign expert who was sent to Turkey by the United Nations Organization to carry out the necessary studies. Later, under Law 132, this unit became an independent institution.

TSE, which had performed good work under the presidency of Faruk A. Sünter who was then the Secretary General of the Union of Chambers of Commerce, Industry and Commodity Exchanges of Turkey, was accepted by ISO as a member in 1955 and thus took its first step into the field of international standardization work. In time, TSE's efforts were appreciated and it was elected to Council Membership for the term 1963/65. As a Council member and later as a member of the ISO Council's important STACO and DEVCO committees, TSE and its President Faruk A. Sünter made constructive contributions to the work of ISO.

The triennial General Assembly held in Moscow in 1967 has a historic importance for our country as it was at this General Assembly that Faruk A. Sünter was elected to the Presidency of ISO.

Mr. Sünter will be the eighth President of ISO. Before him distinguished representatives of the U.S.A., France, Sweden, Great Britain, Finland, Russia and India held this office. From this it can be seen that until now the Presidents were the representatives of big and industrially developed countries. It can be counted as a great achievement that during only 12 years membership in ISO, TSE has given a President to ISO and has been a member of the Council. This achievement is the result of the importance Turkey attaches to and the sincere faith it has in international cooperation in the field of standardization. It is, likewise, the result of Faruk Sünter's knowledge of standards and the ability of representation and discussion which he has displayed at numerous international meetings. It should be noted here that until now no other Turk has been elected to the Presidency of an international organization which covers both economic and technical aspects.

At a ceremonial dinner given in Geneva recently on the occasion of the ORCO meetings, Sir Jehangir Ghandy, from whom Faruk Sünter takes over office on 1 January 1968, declared in his address to the new President that ISO had great expectations from him, in particular with regard to the problems of developing countries and assistance to be extended to them, as agreed in Moscow, which has an important

The writer insists that in developing countries consumers, whether organized or not, should cooperate with national standardization institutions and make use of the standards prepared by such institutions.

SOME POINTS RESULTING FROM THE SEMINAR ARRANGED FOR THE PERSONNEL OF THE MINISTRY OF INDUSTRY

p. 25

In November 1967, a seminar was arranged by TSE for the inspection personnel of the Ministry of Industry. Particularly on the last day of the seminar, which was devoted to general discussions, some interesting points were raised.

The writer of this article gives his personal views on three points.

1 — Payment for samples:

The question as to whether payment should be effected for the samples taken was a lively topic for discussion.

In all the provisions of existing regulations and standards it is stated that the required amount of samples can be taken by the inspection agencies free of charge. Although statute 1705 stipulates that all inspection expenses are to be paid by the Ministry of Economy, what is meant here is such general expenses as the salaries, etc. of the inspectors.

The reason why no payment is made for samples is because inspection and control of samples are

carried out in the interest of the public. The expenses of inspectors will be undertaken by the state, but by supplying the samples free of charge industrialist and traders will also contribute to this public service.

2 — Use of wax:

Use of wax on samples XX was contended to be impractical and time-consuming.

The provisions currently in force do not stipulate the use of wax specifically. Therefore lead and aluminium plates can equally well be used for sealing purposes.

3 — Samples of standard products to be kept at TSE:

It was pointed out at the seminar that samples of defective products should be kept on display at TSE for educational purposes.

This is a good suggestion, but manufacturers should assist TSE by submitting their samples for display at TSE.

4 — Limit of inspection from the point of view of space :

In the existing regulations, it is stipulated that inspection may be carried out at production sites.

The purpose of this is to limit the space in which the inspection is to be made to the area where the product is ready for sale and should not be taken to mean that inspection can be carried out in whole plant or orchard.